

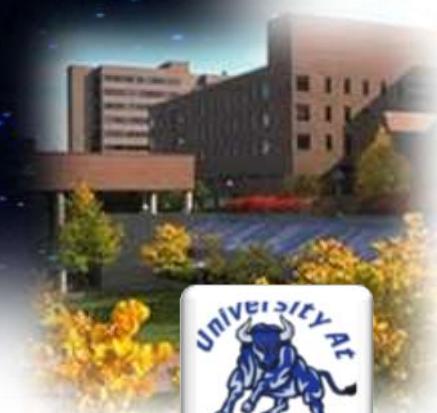
# Kratka Istorija Univerzuma

*Dejan Stojkovic, State University of New York*

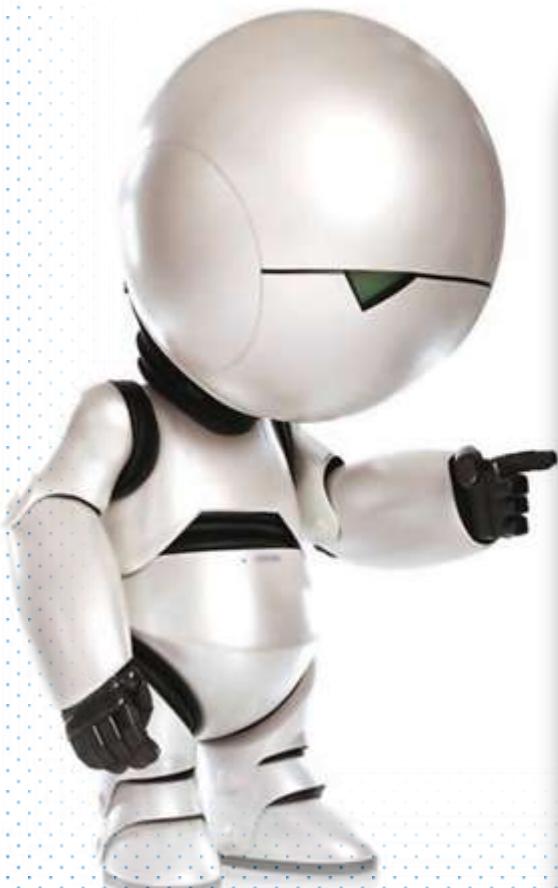


Kolarac

30 Jun 2017



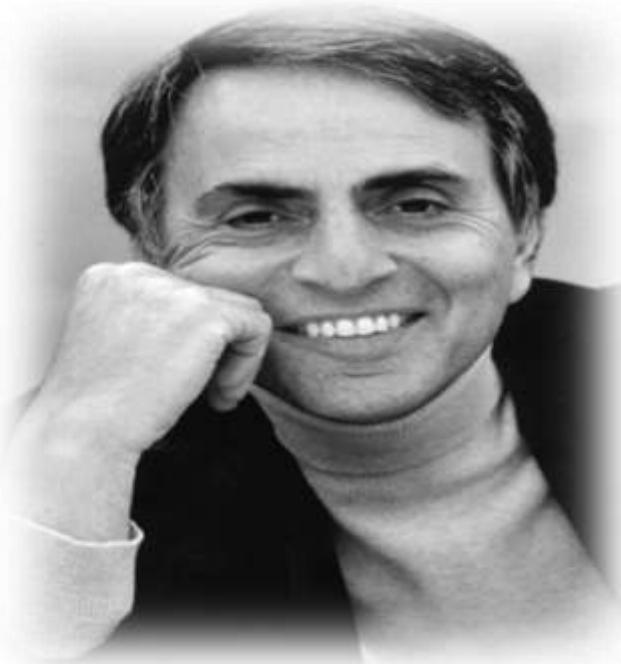
# Sadrzaj



- Big Bang
- Stvaranje nase galaksije, Suncevog sistema, planete Zemlje...
- Nastanak zivota na Zemlji
- Sta kaze fizika
- Evolucija zivih organizama
- Evolucija ideja i koncepata
- Sta nas ceka dalje?

# Kosmicki Kalendar

Starost Univerzuma:  **$13.7 \pm 0.1$  miliardi godina**



- Carl Sagan: Smestimo celokupnu istoriju univerzuma u jednu godinu
- Svaki mesec je od prilike vredan jednu milijardu godina
- U ovoj semi, zivot coveka (70-80) godina traje 0.16 kosmckih sekundi

# Kosmicki Kalendar

**2001**

# Starost Univerzuma: $13.7 \pm 0.1$ Milijardi godina

12:00:00  
1 Januar 2001:  
Big Bang

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1
1/01	7	8	9	10	11	12	13	2
JAN	14	15	16	17	18	19	20	3
	21	22	3	24	25	26	27	4
	28	29		31	FEB 1	2	3	5

<b>FEB</b>	4	5	7	8	9	10	6
	11	12	14	15	16	17	7
	18	19	22	23	24		8
	25	26	MAR	1	2	3	9

**ANSWER** The answer is (A). The first two digits of the number 1234567890 are 12.

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
<b>301</b>	1	2	3	4	5	6	7
	8	9	10	11	12	13	14
<b>JUL</b>	15	16	17	18	19	20	21
	22	23	24	25	26	27	28
	29	30	31	AUG 1	2	3	4

	5	6	7	8	9	10	11	32
AUG	12	13	14	15	16	17	18	33
	19	20	21	22	23	24	25	34
	26	27	28	29	30	31	SEP 1	35

<b>SEP</b>	2	<b>3</b>	4	5	6	7	8	<b>36</b>
	9	<b>10</b>	11	12	13	14	15	<b>37</b>
	16	17	18	19	20	21	22	<b>38</b>
	23	24	25	26	27	28	29	<b>39</b>

12:00:00  
1 Januar 2002:  
Sadasnji momenat

201								14
	8	9	10	11	12	13	14	15
APR	15	16	17	18	19	20	21	16
	22	23	24	25	26	27	28	17
	29	30	MAY 1	2	3	4	5	18

	6	7	8	9	10	11	12	19
<b>MAY</b>	13	14	15	16	17	18	19	20
	20	21	22	23	24	25	26	21
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	22

	3	4	5	6	7	8	9	23
JUN	10	11	12	13	14	15	16	24
	17	18	19	20	21	22	23	25
	24	25	26	27	28	29	30	26

**Sve pocinje sa Big Bang-om**



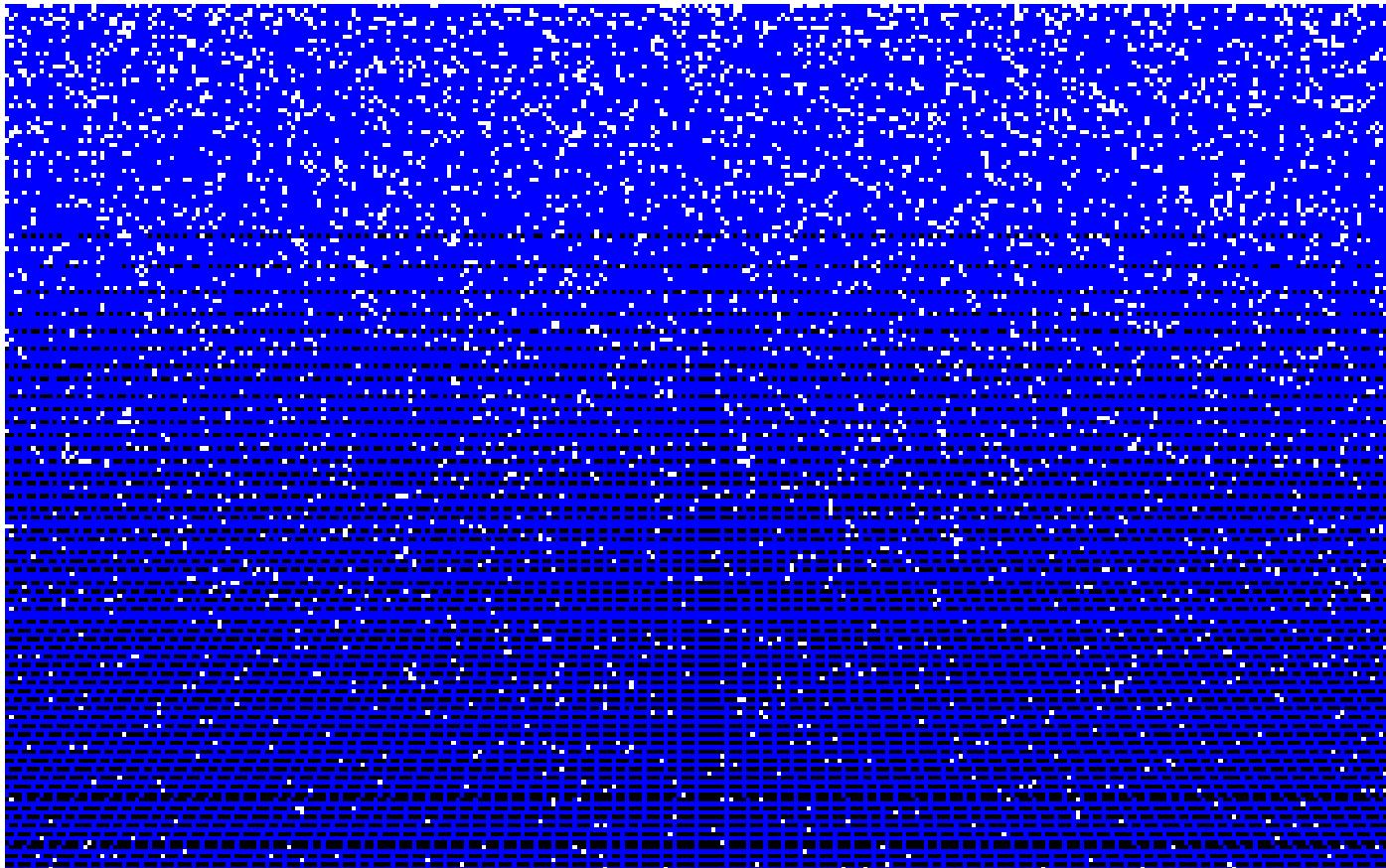
# Big Bang



# Plazma



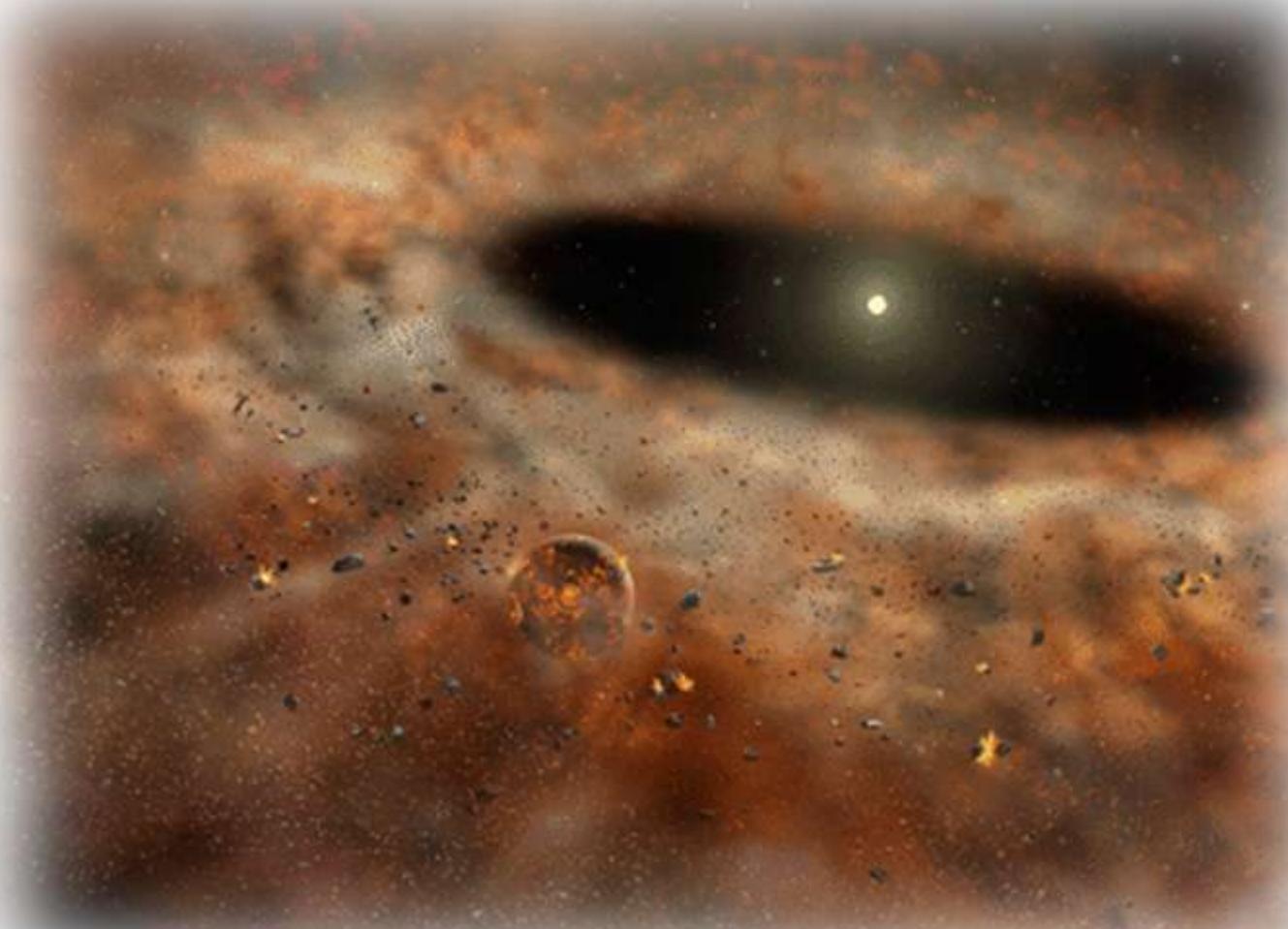
- Cestice se kreću brzinom svetlosti
- Strukture ne mogu da se formiraju



- Univerzum se u medjuvremenu siri
- I istovremeno hladi



# Prve Zvezde



# Kosmicki Kalendar

# 2001

Pre 13 milijadi godina



Februar:  
Nasa Galaksija se formira

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1
1/01	7	8	9	10	11	12	13	2
JAN	14	15	16	17	18	19	20	3
	21	22	23	24	25	26	27	4
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	5

	4	5	6	7	8	9	10	6
FEB	11	12	13	14	15	16	17	7
	18	19	20	21	22	23	24	8
	25	26	27	MAR 1	2	3		9
	4	5	6	7	8	9	10	10
MAR	11	12	13	14	15	16	17	11
	21	22	23	24	25	26	27	12
	28	29	30	31				13

	29	30	MAY 1	2	3	4	5	4
	6	7	8	9	10	11	12	15
MAY	13	14	15	16	17	18	19	20
	20	21	22	23	24	25	26	21
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	22

	3	4	5	6	7	8	9	23
JUN	10	11	12	13	14	15	16	24
	17	18	19	20	21	22	23	25
	24	25	26	27	28	29	30	26

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
3/01	1	2	3	4	5	6	7	27
	8	9	10	11	12	13	14	28
JUL	15	16	17	18	19	20	21	29
	22	23	24	25	26	27	28	30
	29	30	31	AUG 1	2	3	4	31

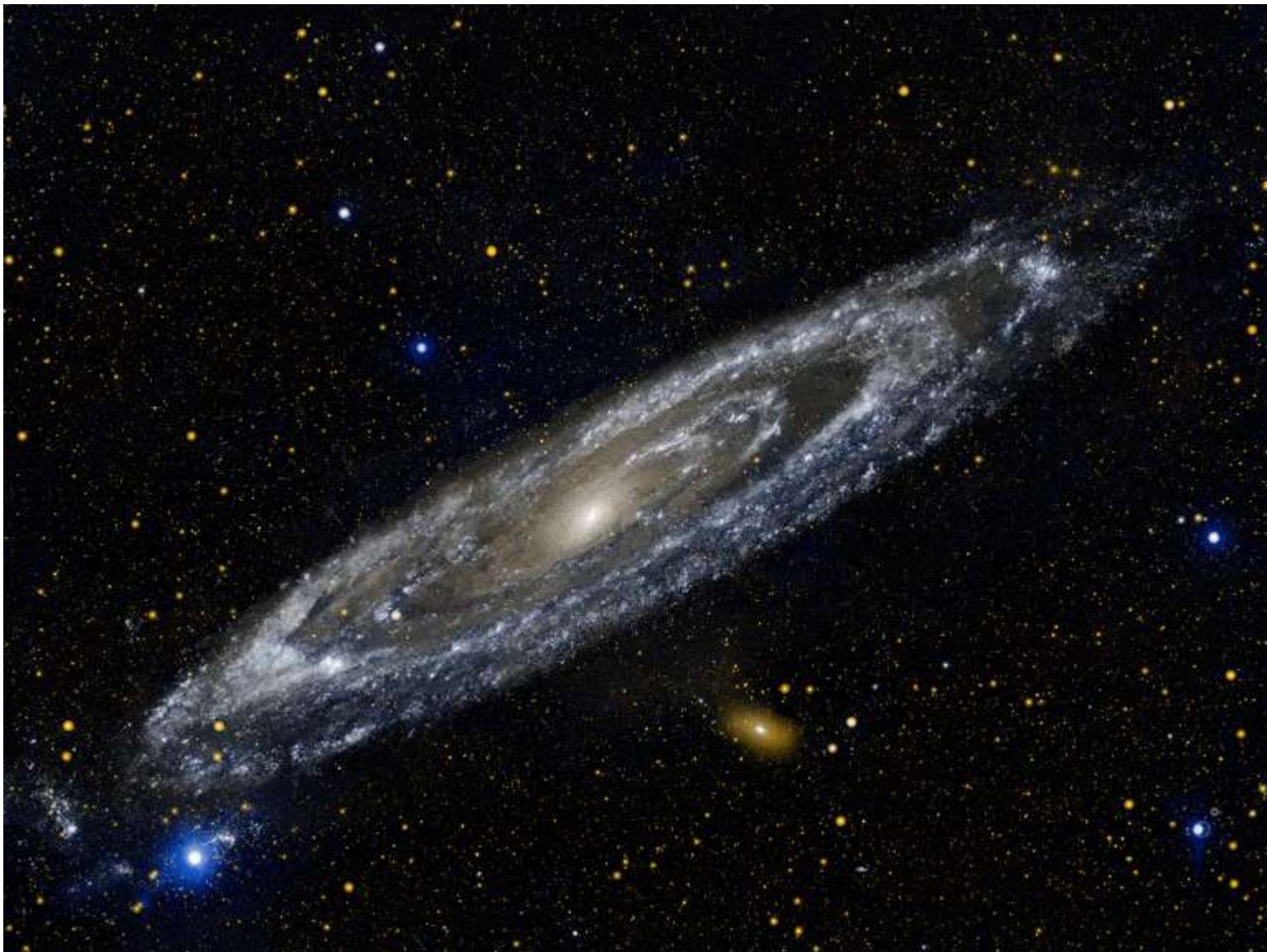
	5	6	7	8	9	10	11	32
AUG	12	13	14	15	16	17	18	33
	19	20	21	22	23	24	25	34
	26	27	28	29	30	31	SEP 1	35
	2	3	4	5	6	7	8	36
SEP	9	10	11	12	13	14	15	37
	16	17	18	19	20	21	22	38
	23	24	25	26	27	28	29	39

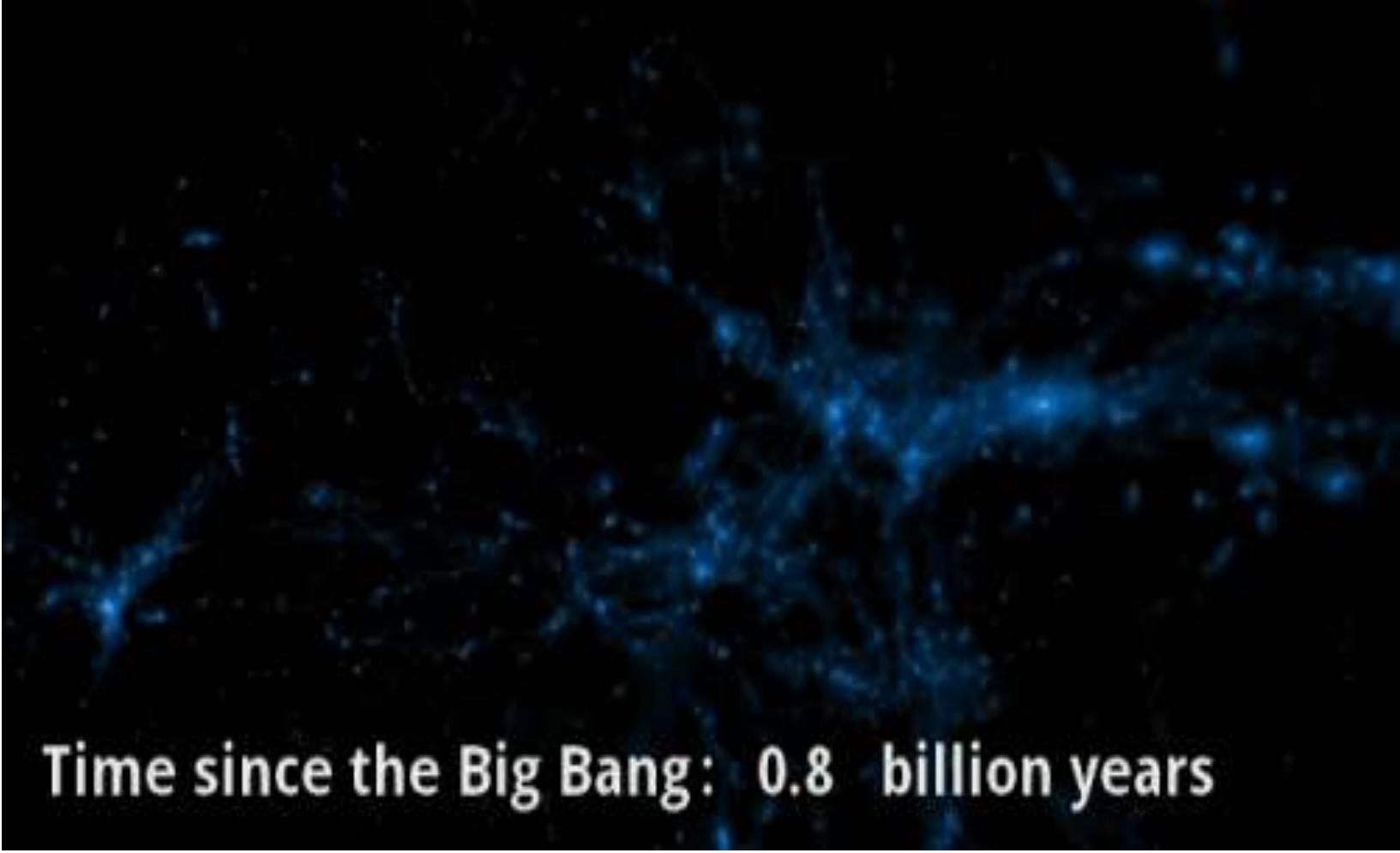
	SEP 10	1	2	3	4	5	6	40
4/01	7	8	9	10	11	12	13	41
OCT	14	15	16	17	18	19	20	42
	21	22	23	24	25	26	27	43
	28	29	30	31	NOV 1	2	3	44

	4	5	6	7	8	9	10	45
NOV	11	12	13	14	15	16	17	46
	18	19	20	21	22	23	24	47
	25	26	27	28	29	30	DEC 1	48

	2	3	4	5	6	7	8	49
DEC	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	52

Galaksije sadrže stotine miliardi zvezda





**Time since the Big Bang: 0.8 billion years**

# Kosmicki Kalendar

Pre 4.5 milijarde godina



	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
1/01	DEC 31	1	2	3	4			
JAN	7	8	9	10	11	12	13	14
	14	15	16	17	18	19	20	21
	21	22	23	24	25	26	27	28
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	4
FEB	4	5	6	7	8	9	10	11
	11	12	13	14	15	16	17	18
	18	19	20	21	22	23	24	25
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	4
MAR	4	5	6	7	8	9	10	11
	11	12	13	14	15	16	17	18
	18	19	20	21	22	23	24	25
	25	26	27	28	29	30	31	SEP 1
2/01	1	2	3	4	5	6	7	8
APR	8	9	10	11	12	13	14	15
	15	16	17	18	19	20	21	22
	22	23	24	25	26	27	28	29
	29	30	MAY 1	2	3	4	5	6
MAY	6	7	8	9	10	11	12	13
	13	14	15	16	17	18	19	20
	20	21	22	23	24	25	26	27
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	3
JUN	3	4	5	6	7	8	9	10
	10	11	12	13	14	15	16	17
	17	18	19	20	21	22	23	24
	24	25	26	27	28	29	30	31
DEC	2	3	4	5	6	7	8	9
	9	10	11	12	13	14	15	16
	16	17	18	19	20	21	22	23
	23	24	25	26	27	28	29	30

31. Avgust:  
Suncev Sistem se formira

7. Septembar:  
Zemlja se formira



Suncev system je nastao gravitacionim kolapsom gasa u jednom delu nase galaksije

**WE BELIEVE THAT THERE WAS A VERY LARGE  
STAR THAT EXPLODED AND CREATED A VERY  
LARGE CLOUD OF DUST GAS CALLED A**



**NEBULA**



- Mi smo napravljeni od jednom vec koriscenog materijala
- Od ostataka zvezde koja je eksplodirala

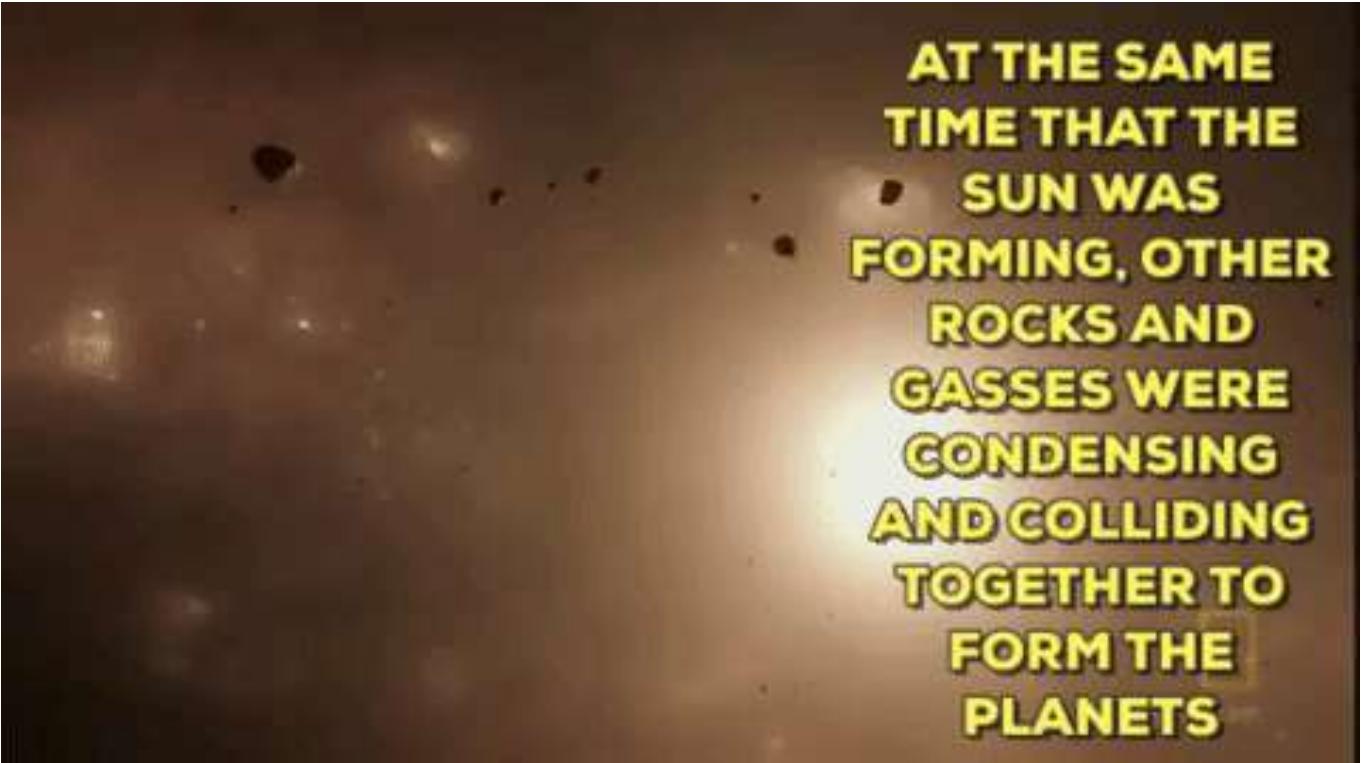


**UNDER GRAVITY, THIS CLOUD COLLAPSED  
AND IS THOUGHT TO HAVE FORMED THE  
SOLAR SYSTEM**

**4.6 BILLION YEARS AGO**



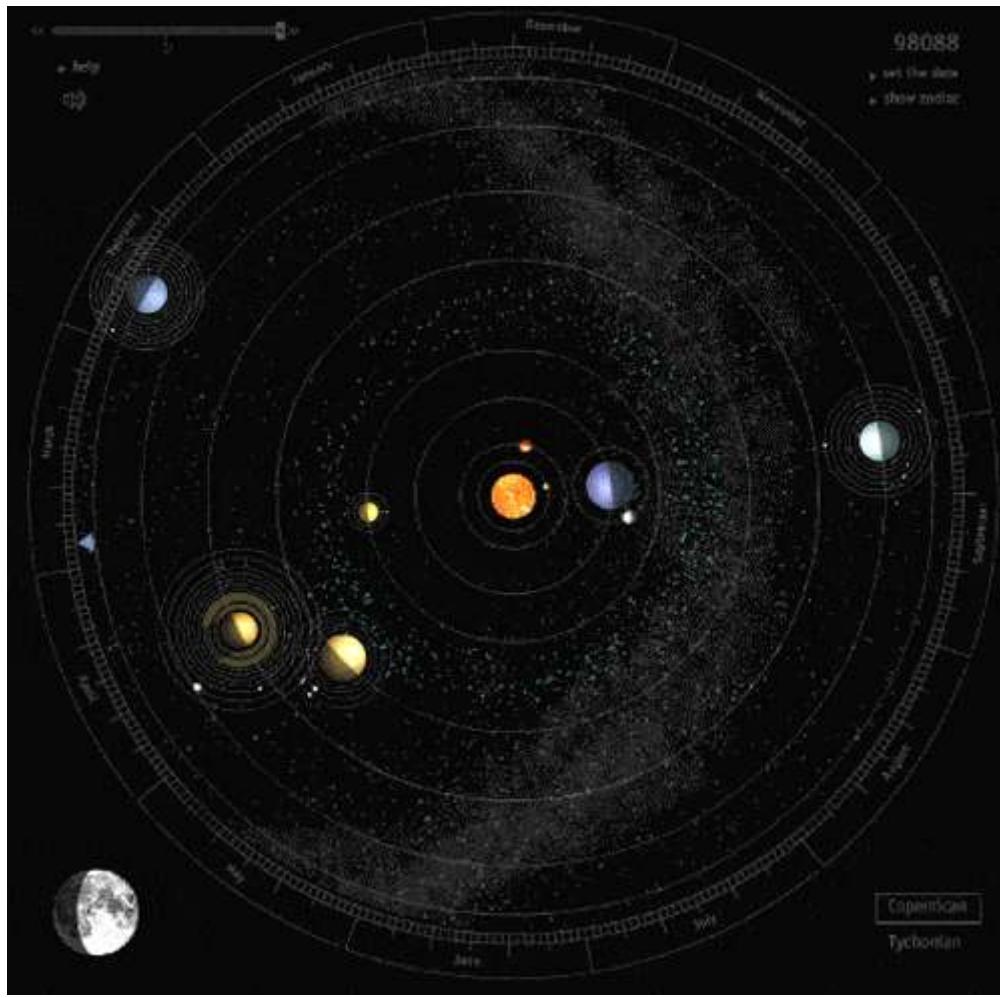
**AT ONE POINT, THE SUN HAD ACHIEVED ENOUGH MASS  
TO START NUCLEAR FUSION AND BLASTED MOST OF  
THE OTHER GASES OUT WITH ITS SOLAR WIND.**



**AT THE SAME  
TIME THAT THE  
SUN WAS  
FORMING, OTHER  
ROCKS AND  
GASSES WERE  
CONDENSING  
AND COLLIDING  
TOGETHER TO  
FORM THE  
PLANETS**

**OVER COUNTLESS COLLISIONS,  
LARGER PLANETS FORMED FROM  
SMALLER MATERIAL.**

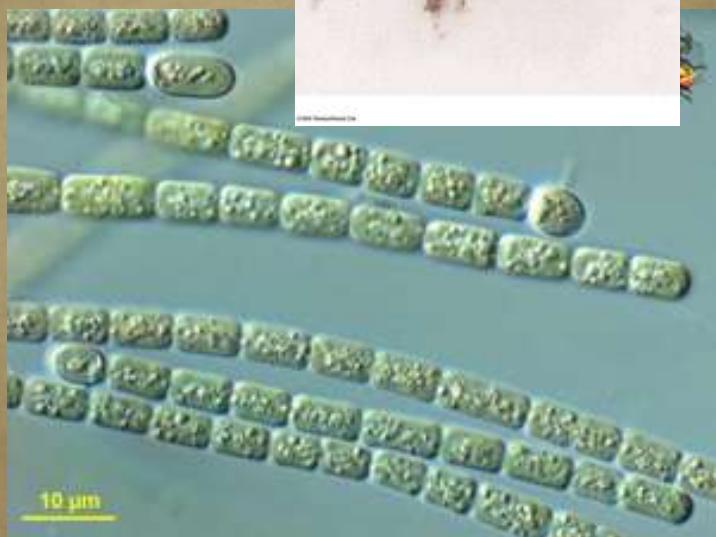




**I tako je pre 4.5 milijarde godina nastala Zemlja**



# Kosmicki Kalendar



Pre 3.5 milijarde godina

# 2001

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
1/01	DEC 31	1	2	3	4	5	6	
JAN	7	8	9	10	11	12	13	
	14	15	16	17	18	19	20	
	21	22	23	24	25	26	27	
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	
FEB	4	5	6	7	8	9	10	6
	11	12	13	14	15	16	17	7
	18	19	20	21	22	23	24	8
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	9
MAR	4	5	6	7	8	9	10	10
	11	12	13	14	15	16	17	11
	18	19	20	21	22	23	24	12
	25	26	27	28	29	30	31	13
2/01	1	2	3	4	5	6	7	14
APR	8	9	10	11	12	13	14	15
	15	16	17	18	19	20	21	16
	22	23	24	25	26	27	28	17
	29	30	MAY 1	2	3	4	5	18
MAY	6	7	8	9	10	11	12	19
	13	14	15	16	17	18	19	20
	20	21	22	23	24	25	26	21
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	22
JUN	3	4	5	6	7	8	9	23
	10	11	12	13	14	15	16	24
	17	18	19	20	21	22	23	25
	24	25	26	27	28	29	30	26
DEC	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	52

Polovina Septembra:  
Nastaje život na Zemlji

29. Septembra:  
Najstariji fosili

# Zivot

- Sta je Zivot?
- Zivi organizmi imaju sposobnost da menjaju okolinu
- Ali to nije dovoljno
- Stena koja je kotrlja sa brda takođe menja okolinu
- Vetar menja okolinu
- Kisa menja okolinu



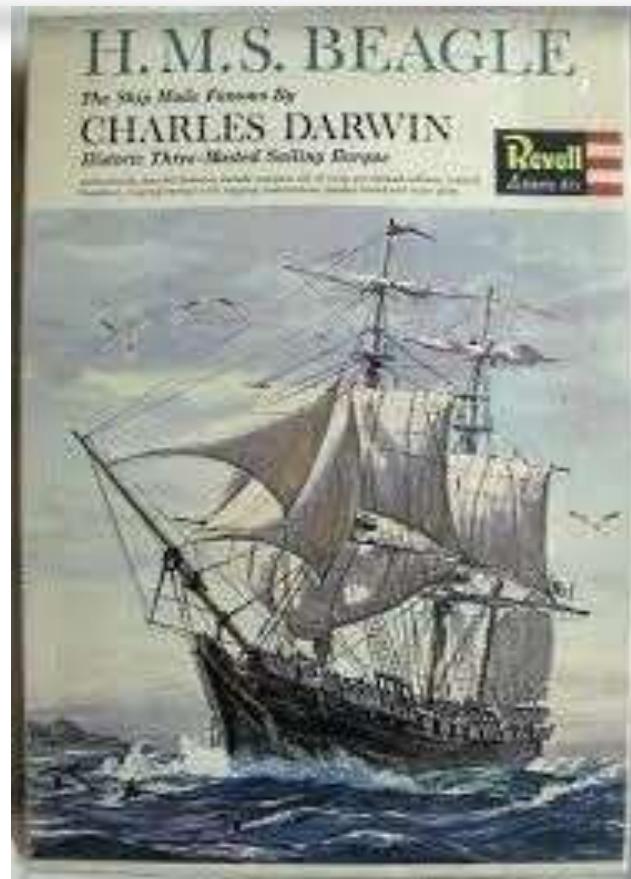
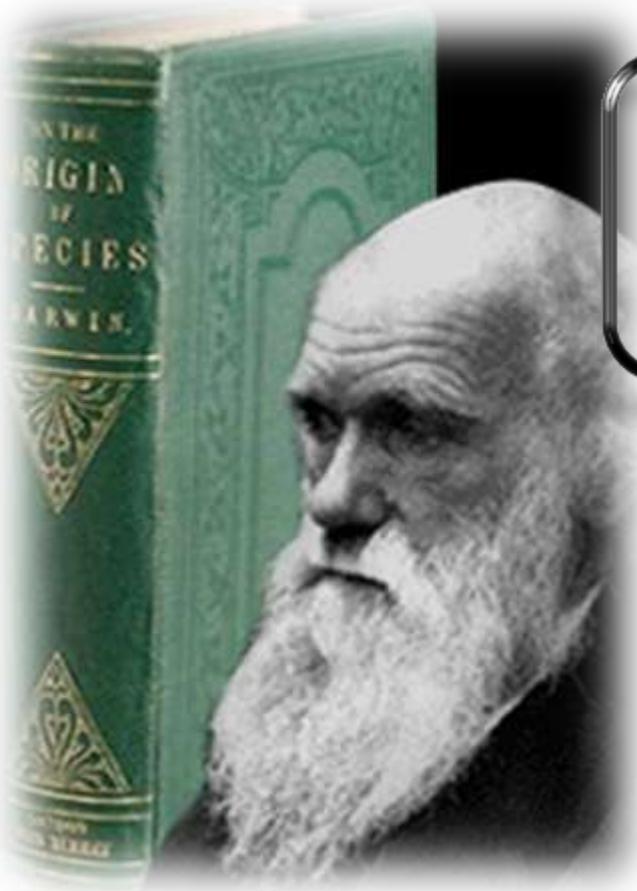
# Zivot

- Zivi organizam sebe!
- replicira



# Charles Darwin (1809 - 1882)

Biolog na brodu *H.M.S. Beagle*  
Ekspedicija je trajala 5 godina  
1831-1836.

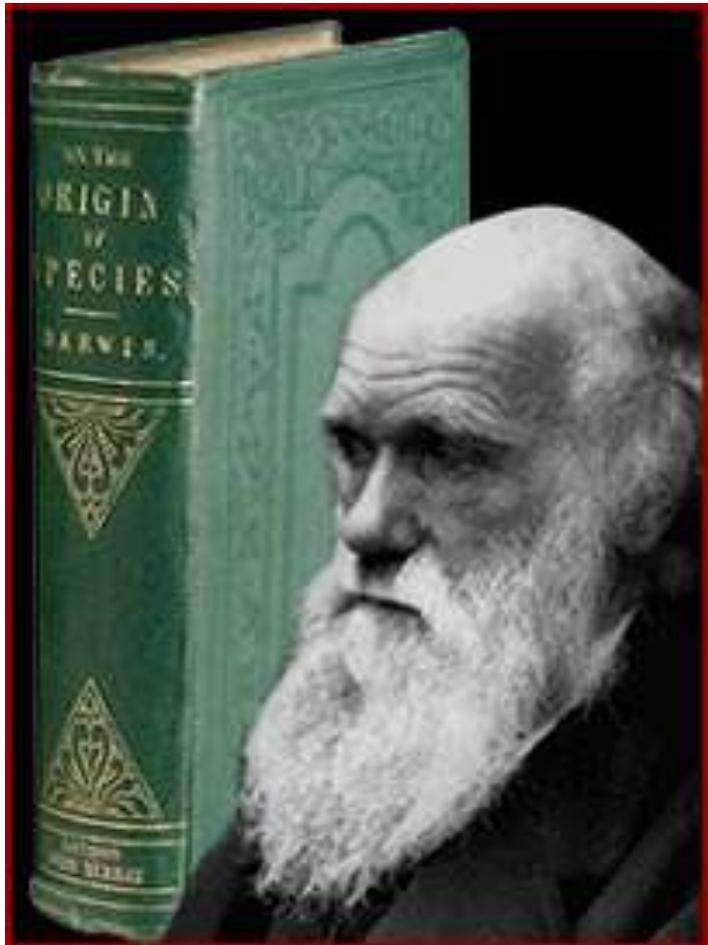


## Odlomak iz dnevnika Charles-a Darwin-a

“I wonder if it is possible for the mind of man to conceive anything more degradingly offensive than the condition of us 150 men, shut up in this wooden box, being watered with hot water, as we are now. . . It's too hot to sleep, and my sole amusement consists in watching the cockroaches, which are in a state of intense excitement and happiness.”

-- Darwin on shipboard life

# Charles Darwin (1809 - 1882)



Na ekspediciji dobija tropsku bolest koja ga muci sve do kraja života

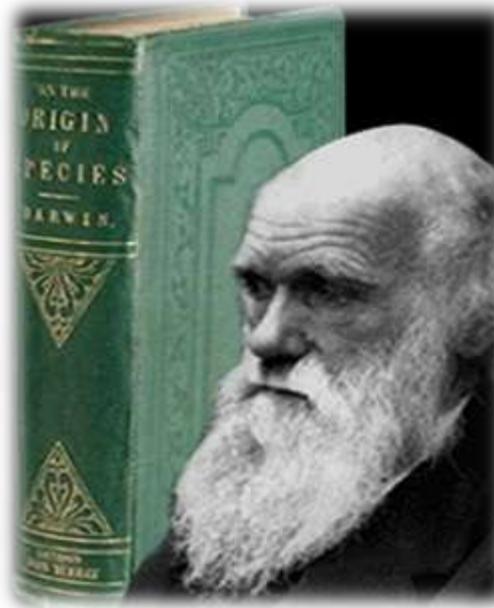
1859 publikuje knjigu  
“On the Origin of Species”

U njoj predlaze teoriju po kojoj život evoluira postujuci zakon prirodne selekcije

T.H. Huxley primenjuje prirodnu selekciju na ljudsku evoluciju:  
*Evidence on Man's Place in Nature* (1863).

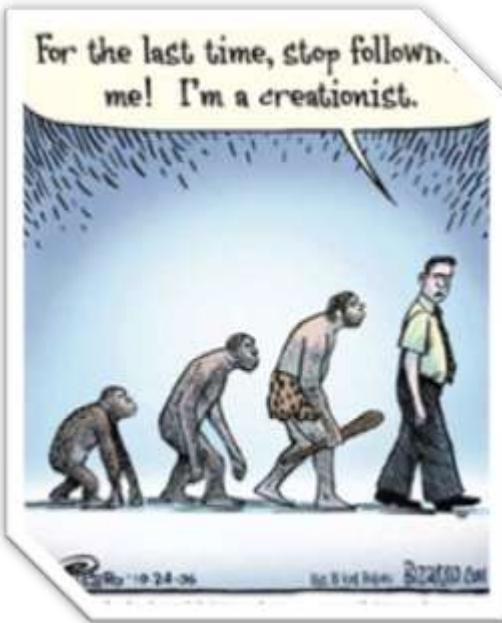


# Prirodna selekcija u tri cina



1. Stvari koje mogu da se repliciraju one se repliciraju
2. Stvari koje se repliciraju efikasnije postaju brojnije od stvari koje se repliciraju manje efikasno
3. Rivalitet uvodi selekciju (manje sposobne vrste izumiru)

# Starost Zemlje kao problem



Evoluciji su potrebne 100-ne miliona godina za znacajnije promene

Darwin smatrao da je najveci problem za njegovu teoriju cinjenica da je Zemlja stara samo 40 000 – nekoliko miliona godina

Danas znamo da je Zemlja stara 4.5 milijarde godina

# Reproduktivna Prednost

- Brzina reprodukcije
- Duzi reproduktivni period
- Sposobnost potomstva da prezivi
- Privlačnost suprotnom polu
- Sposobnost za prilagodjavanje promeni životne sredine
- .....

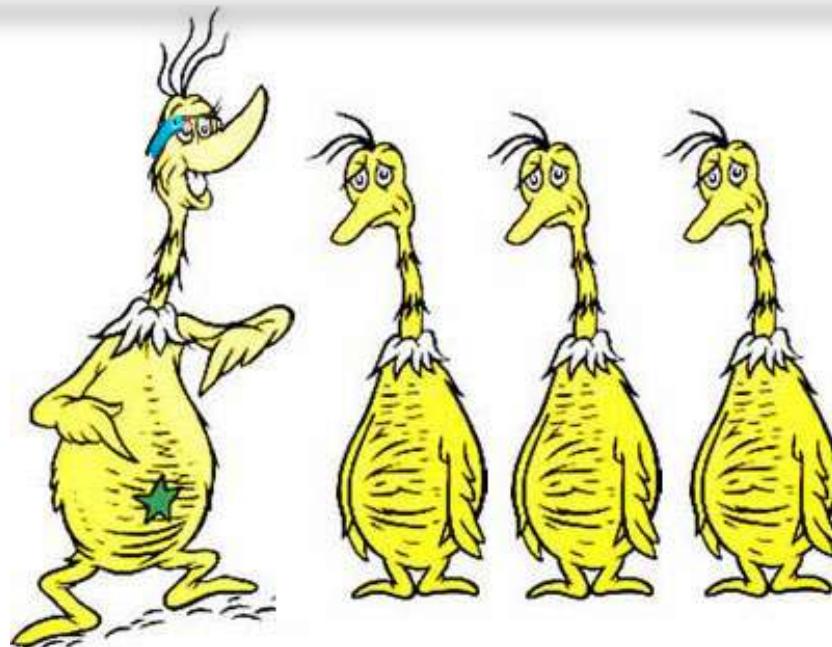


# Privlacenost suprotnom polu

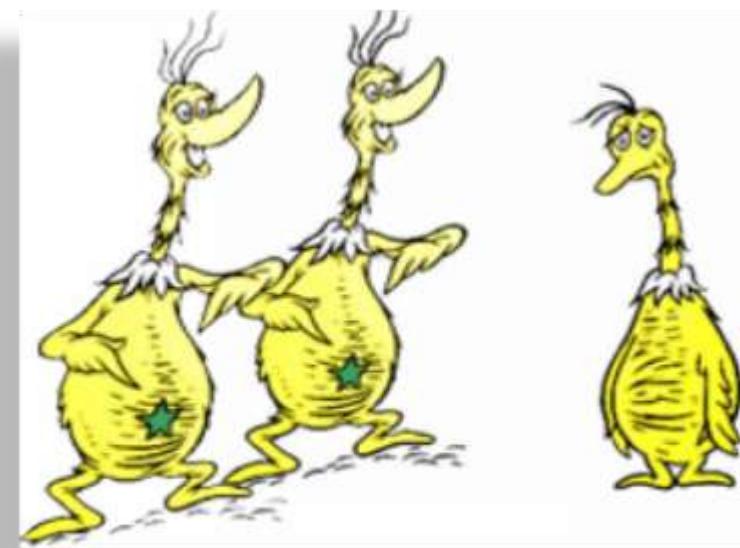
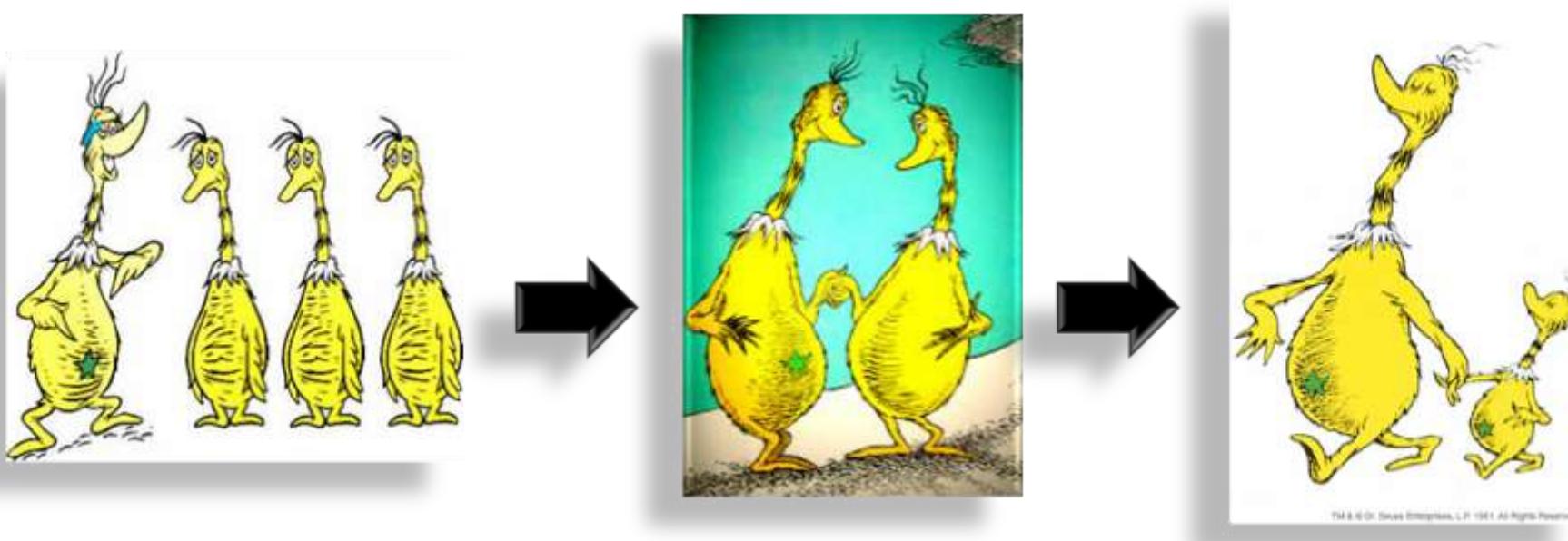
U prijoveci Dr. Seuss-a pod naslovom “Star-belly Sneetches”, na jednom ostrvu zive stvorenja zvana Sneetches

Sneetches sa zvezdom na stomaku su privlačniji suprotnom polu i imaju 0.1% bolje sanse za reprodukciju.

*Na svakih 1000 normalnih Sneetches, rodi se 1001 sa zvezdom na stomaku*



# Privlaknost suprotnom polu



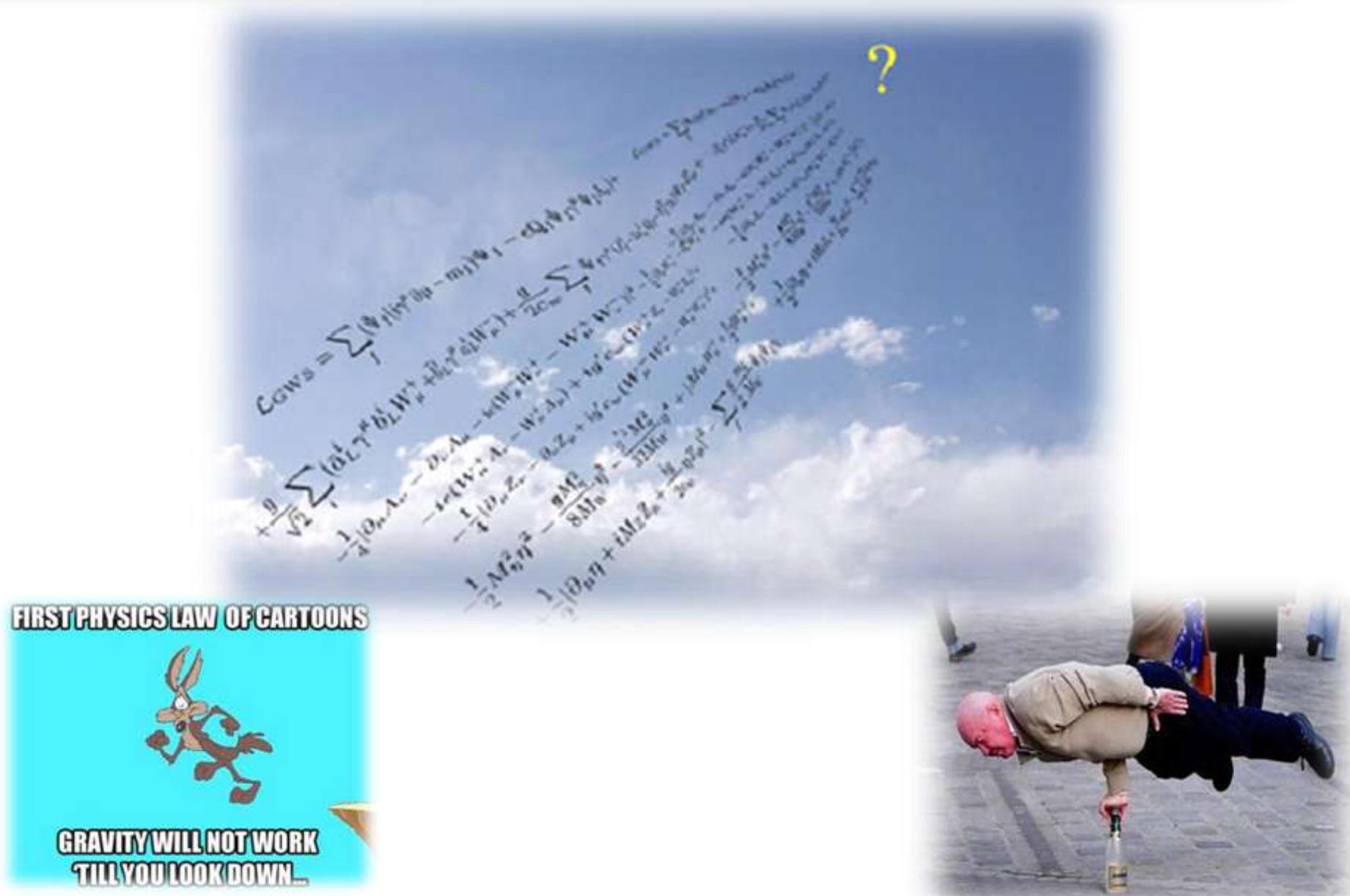
# Brzina Dominacije



Generacija	★	
1	50%	50%
10	50.2%	49.8%
100	52.5%	47.5%
1000	73.1%	26.9%
10 000	99.995%	0.005%
100 000	100%	0%

Posle 100 000 generacija, Sneetches bez zvezde vise ne postoje

# Sta zakoni fizike kazu o nastanku zivota



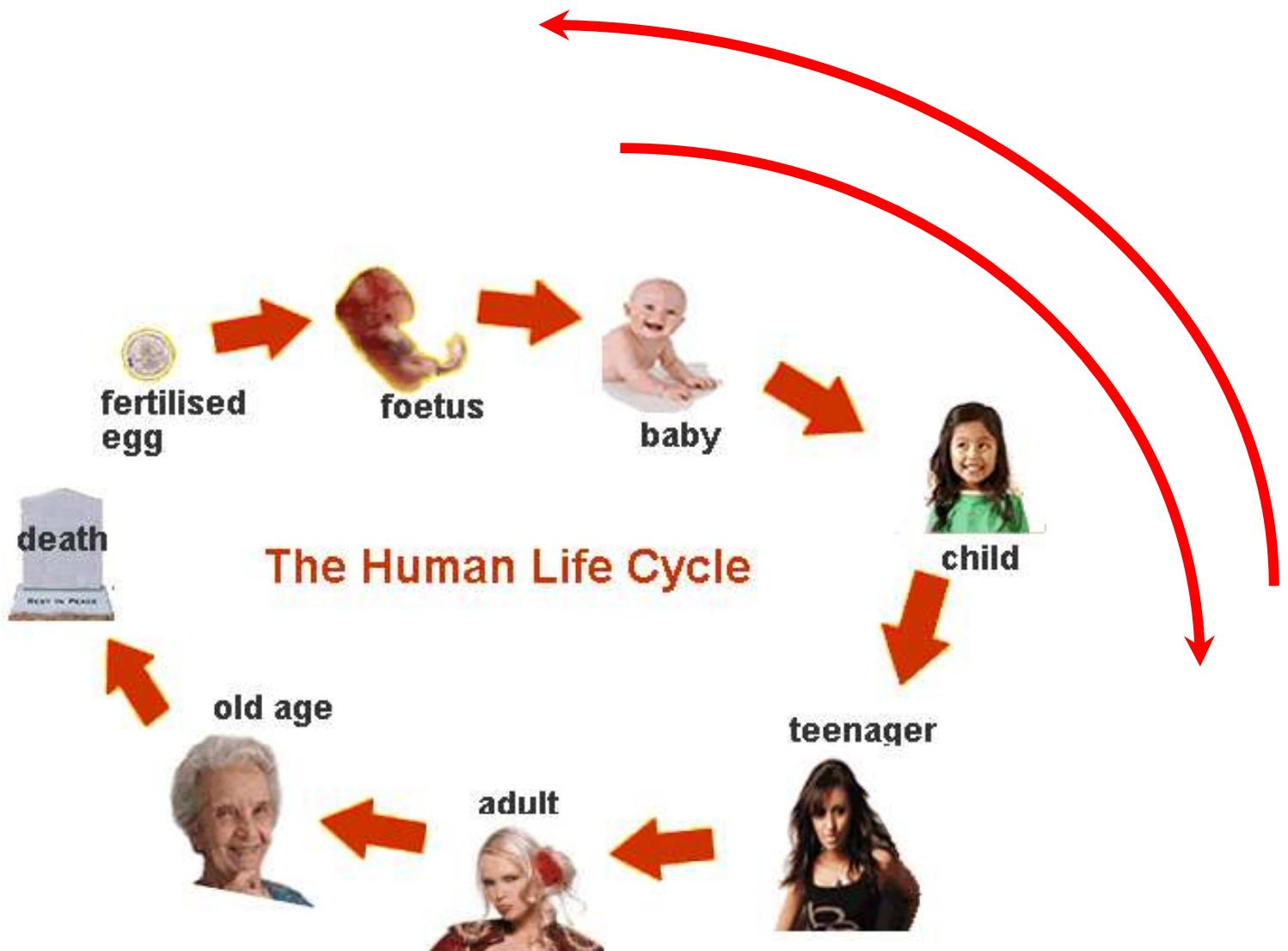
# U životu vreme ide samo u jednom smeru



Jaje se uvek razbija (nikada se ne vraca u prvobitni oblik),  
Casa se uvek lomi (nikada se ne sastavlja nazad)  
Mi pamtimo prošlost (a ne pamtimo budućnost)



*Strela (smer) Vremena*



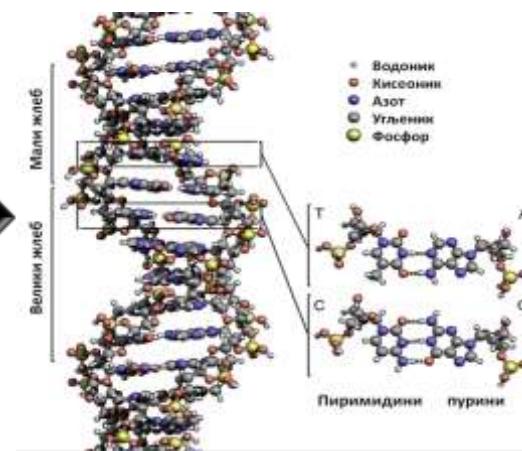
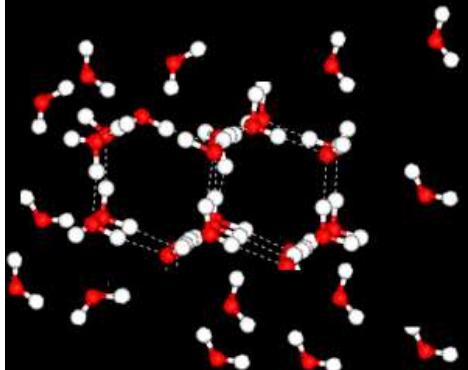
# Drugi zakon termodinamike

U zatvorenom sistemu entropija (neuredjenost) uvek raste

Uredjeno



Neuredjeno



# Drugi zakon termodinamike

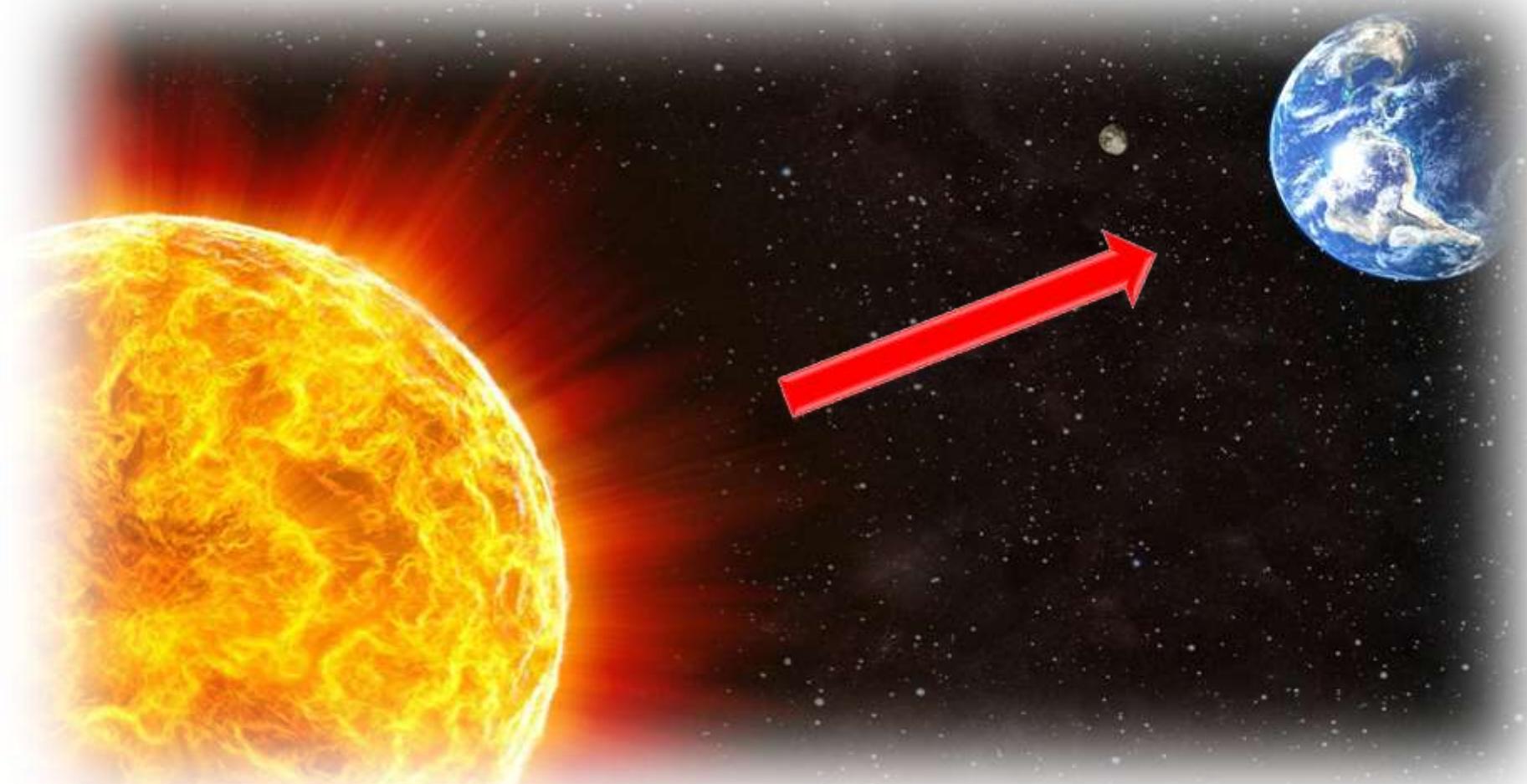
U zatvorenom sistemu entropija (neuredjenost) uvek raste

*Spontana evolucija*

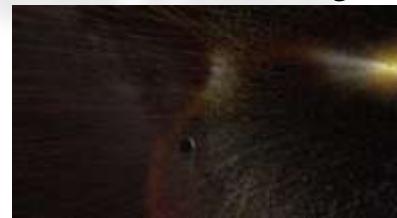


Potreban uticaj sa strane (izvan sistema)

# Zemlja nije zatvoren sistem!

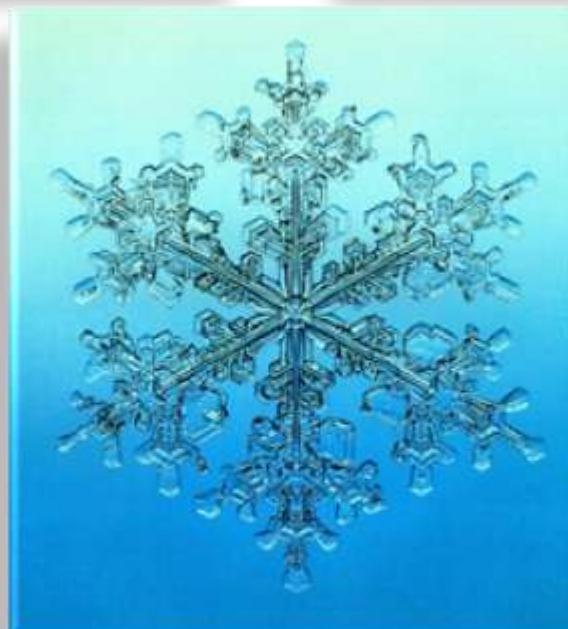


- Konstantan tok energije od Sunca prema Zemlji
- Sistem nije u ravnotezi
- Uredjenost moze da raste



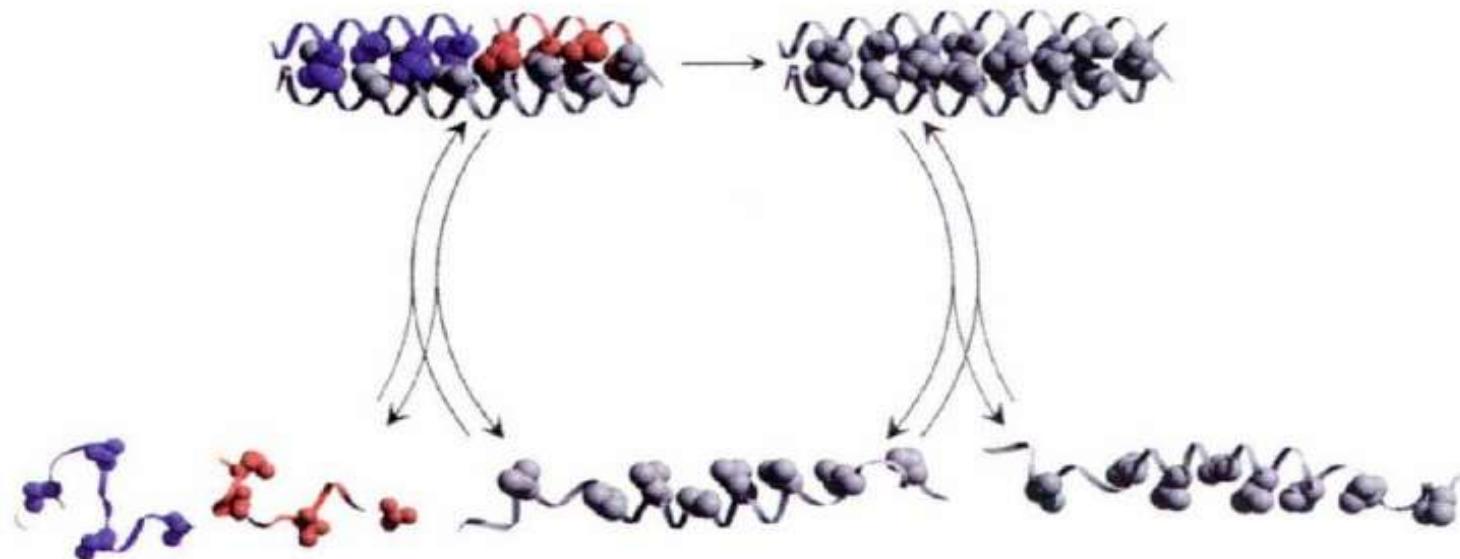
# Samo-organizacija

Sistemi izvan ravnoteze ponekad se samo-organizuju i prave slozene strukture



# Peptidi koji se samo-reprodukuju

## Peptide Self-Replication

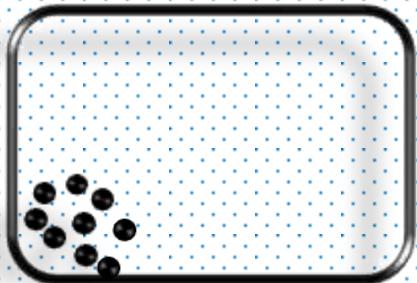


Lee, D. H.; Granja, J. R.; Martinez, J. A.; Severin, K.; Ghadri, M. R. *Nature* **1996**, 382, 525-8.

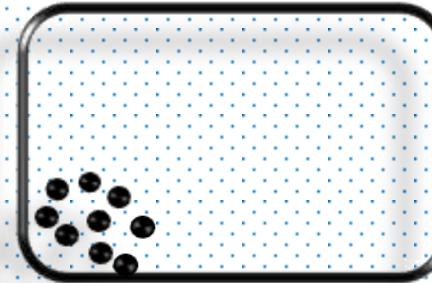
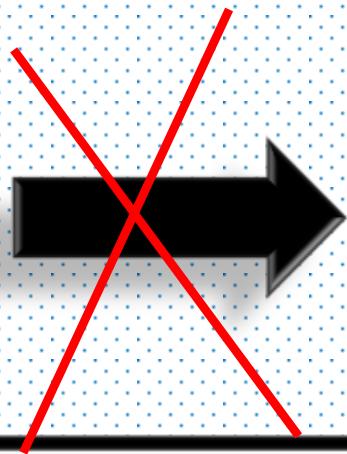
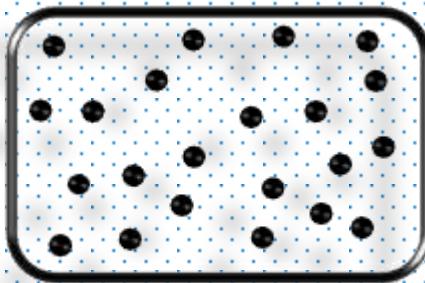
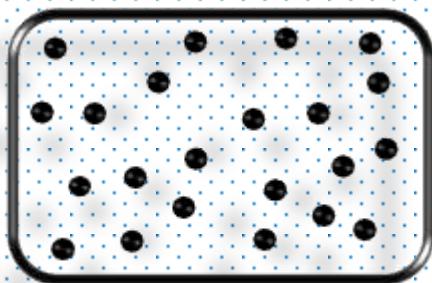
Peptid (deo proteina) sastavljen od 32 amino-kiseline  
koji pravi kopije samog sebe!

- Sistem van ravnoteze se uvek kreće ka ravnotezi

Van ravnoteze



Ravnoteza

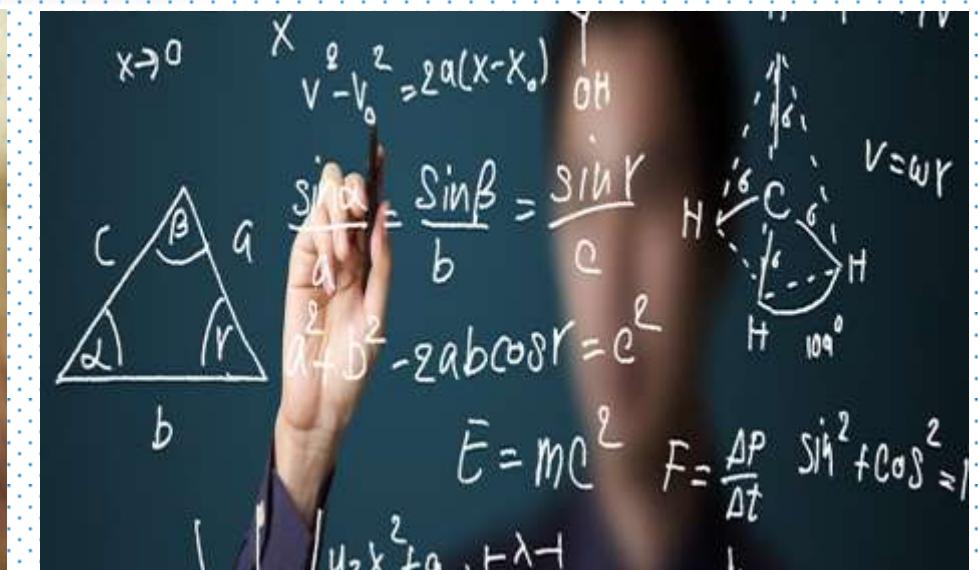


U ravnotezi se nista ne desava

Da bi se nesto desavalo, neko mora da izvede sistem izvan ravnoteze

- Ko je izveo nas sistem izvan ravnoteze?

## Dve Opcije



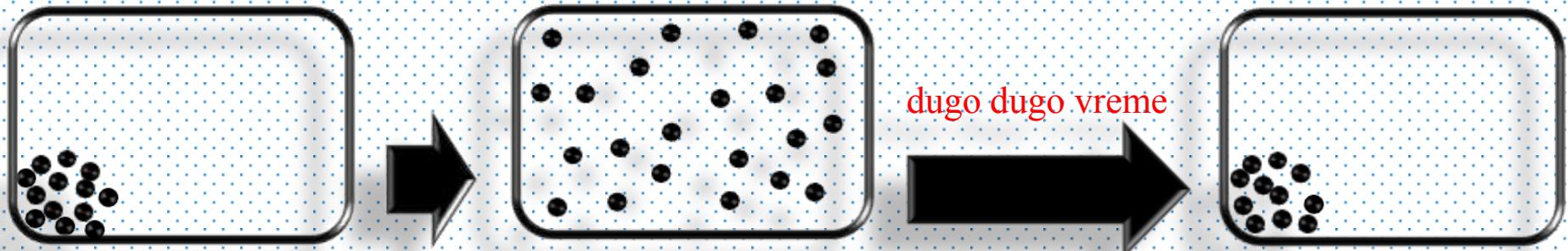
Bozanska intervencija

Prirodni zakoni fizike

## Prirodni zakoni fizike

- Fizicki sistemi su podlozni fluktuacijama
- Male fluktuacije se desavaju cesto
- Velike fluktuacije se desavaju retko

Ako cekamo dovoljno dugo vremena, desice se i velika, malo verovatna fluktuacija, i sistem moze se nadje daleko van ravnoteze



Kad je sistem van ravnoteze, strukture (pa i zivot) mogu da se formiraju

Ovo statisticko objasnenje nastanka zivota nije bez problema

## “Problem Boltzmann-ovog Mozga”

Minimalna fluktuacija konzistentna sa SVIM posmatranjima je:

Jedan jedini mozak stvoren zajedno sa memorijama i laznim iskustvom o prethodnom postjanju



Takva fluktuacija je mnogo manja i zato verovatnija nego fluktuacija koja bi dovela do Big Bang-a i normalne evolucije univerzuma

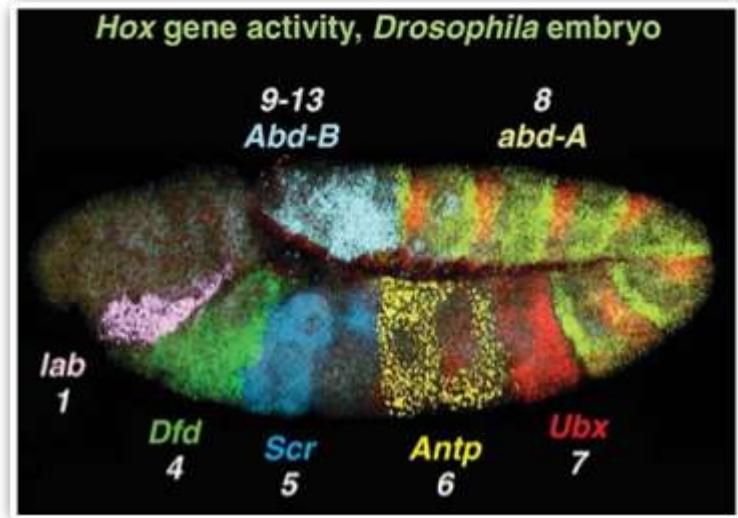
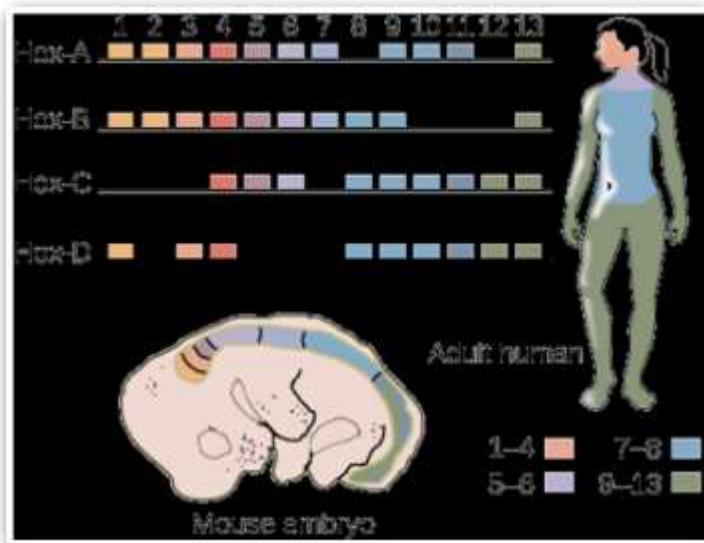
# Besmrtnost

Geni se uglavnom repliciraju verno  
(DNK: 1 greska u 10 milijardi nukleotida)

Radman, Nature 413 (2001) 115

Ljudski Hox geni su stari 700 miliona godina

Chourrot, et al., Nature 442 (2006) 684



*Geni su prakticno besmrtni*

# Kosmicki Kalendar

Pre 2 milijarde godina



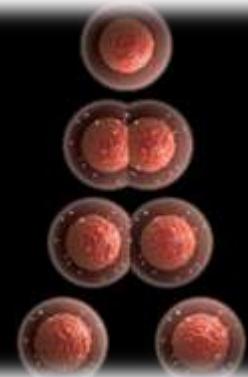
"Cupid and Psyche", Francois Gerard

# 2001

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.		SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
1/01 <b>JAN</b>	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1		1	2	3	4	5	6	7	27
	7	8	9	10	11	12	13	2		8	9	10	11	12	13	14	28
	14	15	16	17	18	19	20	3		15	16	17	18	19	20	21	29
	21	22	23	24	25	26	27	4		22	23	24	25	26	27	28	30
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	5		29	30	31	AUG 1	2	3	4	31
FEB	4	5	6	7	8	9	10	6		5	6	7	8	9	10	11	32
	11	12	13	14	15	16	17	7		12	13	14	15	16	17	18	33
	18	19	20	21	22	23	24	8		23	24	25	SEP 1				34
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	9		27	28	29	30	31	32	35	
MAR	4	5	6	7	8	9	10	10		36							
	11	12	13	14	15	16	17	11		37							
	18	19	20	21	22	23	24	12		22							38
	25	26	27	28	29	30	31	13		27	28	29	30	31	32	39	
APR	1	2	3	4	5	6	7	14		36							
	8	9	10	11	12	13	14	15		37							40
	15	16	17	18	19	20	21	16		41							41
	22	23	24	25	26	27	28	17		42							42
	29	30	MAY 1	2	3	4	5	18		43							43
MAY	6	7	8	9	10	11	12	19		44							
	13	14	15	16	17	18	19	20		45							45
	20	21	22	23	24	25	26	21		46							46
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	22		47							47
JUN	3	4	5	6	7	8	9	23		48							48
	10	11	12	13	14	15	16	24		49							49
	17	18	19	20	21	22	23	25		50							50
	24	25	26	27	28	29	30	26		51							51
DEC	2	3	4	5	6	7	8	27		52							52
	9	10	11	12	13	14	15	28									
	16	17	18	19	20	21	22	29									
	23	24	25	26	27	28	29	30									

1. Novembar:  
Izmisljen je seks

# Besmrtnost



Jednoceljski organizmi se razmnozavaju prostom deobom  
Celija roditelj i celija potomak su identični  
Bakterije, kao i njihovi geni su besmrtni



Kada su potrebne dve jedinke za razmnozavanje  
Potomstvo vise nije identično sa roditeljima  
*Ovim korakom se gubi besmrtnost !*

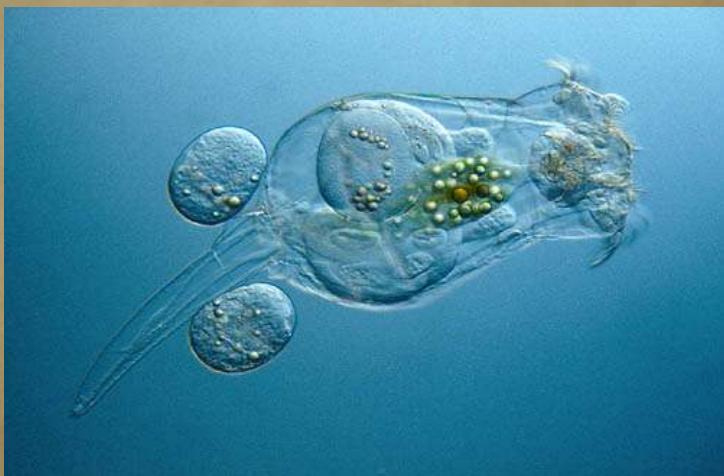
# Smrt smrt



Individualna smrtnost je posledica seksualne reprodukcije

# Kosmicki Kalendar

2001



Pre 1.3 milijarde godina

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
1/01	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1
JAN	7	8	9	10	11	12	13	2
	14	15	16	17	18	19	20	3
	21	22	23	24	25	26	27	4
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	5
FEB	4	5	6	7	8	9	10	6
	11	12	13	14	15	16	17	7
	18	19	20	21	22	23	24	8
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	9
MAR	4	5	6	7	8	9	10	10
	11	12	13	14	15	16	17	11
	18	19	20	21	22	23	24	12
	25	26	27	28	29			
APR	1	2	3					
	8	9	10					
	15	16	17					
	22	23	24	25				
	29	30	MAY 1	2	3	4		
MAY	6	7	8	9	10	11	12	19
	13	14	15	16	17	18	19	20
	20	21	22	23	24	25	26	21
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	22
JUN	3	4	5	6	7	8	9	23
	10	11	12	13	14	15	16	24
	17	18	19	20	21	22	23	25
	24	25	26	27	28	29	30	26
NOV	5	6	7	8	9	10		
	12	13	14	15	16	17		
	18	19	20	21	22	23	24	
	25	26	27	28	29	30	DEC 1	
DEC	2	3	4	5	6	7	8	
	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	
	23	24	25	26	27	28	29	

27. Novembar:  
Multi-celijski organizmi

Week No.

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

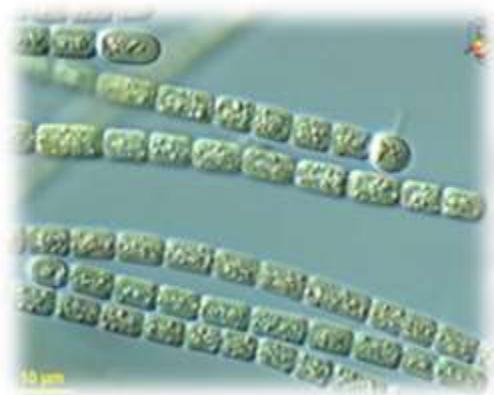
50

51

52



Jedna ljudska generacija: 20 godina



Jedna generacija prokariota (jednocielijskih organizama):  
*20 minuta*  
10,000 generacija u 138 dana

- Razvoj visecelijskih organizama je trajao 3.3 milijarde godina:
- $10^{14}$  (100 triliona) generacija!
- Vrlo spora evolucija



# Kosmicki Kalendar

# 2001

Pre 650 miliona godina



Vernanimalcula guizhouena

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1
1/01	7	8	9	10	11	12	13	2
JAN	14	15	16	17	18	19	20	3
	21	22	23	24	25	26	27	4
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	5
	4	5	6	7	8	9	10	6
FEB	11	12	13	14	15	16	17	7
	18	19	20	21	22	23	24	8
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	9
	4	5	6	7	8	9	10	10
MAR	11	12	13	14	15	16	17	11
	18	19	20	21	22	23	24	12
	25	26	27	28	29	30	31	13
	1	2	3	4	5	6	7	8
APR	8	9	10	11	12	13	14	9
	15	16	17	18	19	20	21	10
	22	23	24	25	26	27	28	11
	29	30	MAY 1	2	3	4	5	12
	6	7	8	9	10	11	12	13
MAY	13	14	15	16	17	18	19	14
	20	21	22	23	24	25	26	15
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	16
	3	4	5	6	7	8	9	17
JUN	10	11	12	13	14	15	16	18
	17	18	19	20	21	22	23	19
	24	25	26	27	28	29	30	20
	2	3	4	5	6	7	8	21
DEC	9	10	11	12	13	14	15	22
	16	17	18	19	20	21	22	23
	23	24	25	26	27	28	29	24

14. Decembra:  
Prve zivotinje

# Kambrijska Eksplozija



Ekstremno brz period evolucije pre 540 miliona godina

Kombinacija visecelijskih organizama i seksualne reprodukcije povecava raznovrsnost i omogucava evoluciji da se znacajno ubrza



Geni su instrukcija kako da se razvija zivi organizam  
Telo je samo kontejner koji stiti gene (informaciju)

Jedan isti gen se nalazi u mnogim telima  
Kao sto se ista informacija nalazi u mnogim knjigama

9 od 10 celija u nasim telima nisu iskljucivo ljudske  
(imaju ih drugi oblici zivota)

# Kosmicki Kalendar

2001



# Pre 65 miliona godina

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.		SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.
1/01 <b>JAN</b>	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1	3/01	1	2	3	4	5	6	7	27
	7	8	9	10	11	12	13	2	8	9	10	11	12	13	14	28	
	14	15	16	17	18	19	20	3	15	16	17	18	19	20	21	29	
	21	22	23	24	25	26	27	4	22	23	24	25	26	27	28	30	
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	5	29	30	31	AUG 1	2	3	4	31	
FEB	4	5	6	7	8	9	10	6	5	6	7	8	9	10	11	32	
	11	12	13	14	15	16	17	7	12	13	14	15	16	17	18	33	
	18	19	20	21	22	23	24	8	19	20	21	22	23	24	25	34	
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	9	26	27	28	29	30	31	SEP 1	35	
	4	5	6	7	8	9	10	10	2	3	4	5	6	7	8	36	
MAR	11	12	13	14	15	16	17	11	9	10	11	12	13	14	15	37	
	18	19	20	21	22	23	24	12	16	17	18	19	20	21	22	38	
	25	26	27	28	29	30	31	13	23	24	25	26	27	28	29	39	
	1	2	3	4	5	6	7	14	SEP 30	1	2	3	4	5	6	40	
	8	9	10	11	12	13	14	15	4/01	7	8	9	10	11	12	41	
APR	15	16	17	18	19	20	21	16	14	15	16	17	18	19	20	42	
	22	23	24	25	26	27	28	17	21	22	23	24	25	26	27	43	
	29	30	31	1	2	3	4	18	29	30	31	NOV 1	2	3	4	44	
	6	7	8	9	10	11	12	19	5	6	7	8	9	10	45		
	13	14	15	16	17	18	19	20	12	13	14	15	16	17	18	46	
MAY	20	21	22	23	24	25	26	21	18	19	20	21	22	23	24	47	
	27	28	29	30	31	1	2	22	25	26	27	28	29	30	DEC 1	48	
	3	4	5	6	7	8	9	23	3	4	5	6	7	8	49		
	10	11	12	13	14	15	16	24	9	10	11	12	13	14	15	50	
	17	18	19	20	21	22	23	25	16	17	18	19	20	21	22	51	
JUN	24	25	26	27	28	29	30	26	23	24	25	26	27	28	29	52	
	3	4	5	6	7	8	9	23	3	4	5	6	7	8	49		
	10	11	12	13	14	15	16	24	9	10	11	12	13	14	15	50	
	17	18	19	20	21	22	23	25	16	17	18	19	20	21	22	51	
	24	25	26	27	28	29	30	26	23	24	25	26	27	28	29	52	

# Kosmicki Kalendar

# 2001



Pre 60 miliona godina

	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.		SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	Week No.	
1/01	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1		3/01	1	2	3	4	5	6	7	27
	7	8	9	10	11	12	13	2		8	9	10	11	12	13	14	28	
	14	15	16	17	18	19	20	3		15	16	17	18	19	20	21	29	
	21	22	23	24	25	26	27	4		22	23	24	25	26	27	28	30	
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	5		29	30	31	AUG 1	2	3	4	31	
JAN	4	5	6	7	8	9	10	6		5	6	7	8	9	10	11	32	
	11	12	13	14	15	16	17	7		12	13	14	15	16	17	18	33	
	18	19	20	21	22	23	24	8		19	20	21	22	23	24	25	34	
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	9		26	27	28	29	30	31	SEP 1	35	
FEB	4	5	6	7	8	9	10	10		2	3	4	5	6	7	8	36	
	11	12	13	14	15	16	17	11		9	10	11	12	13	14	15	37	
	18	19	20	21	22	23	24	12		16	17	18	19	20	21	22	38	
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	13		23	24	25	26	27	28	29	39	
MAR	4	5	6	7	8	9	10	10		SEP 30	1	2	3	4	5	6	40	
	11	12	13	14	15	16	17	11		7	8	9	10	11	12	13	41	
	18	19	20	21	22	23	24	12		14	15	16	17	18	19	20	42	
	25	26	27	28	29	30	31	13		21	22	23	24	25	26	27	43	
APR	1	2	3	4	5	6	7	14		30	31	NOV 1	2	3	4	5	44	
	8	9	10	11	12	13	14	15		14	15	16	17	18	19	20		
	15	16	17	18	19	20	21	16		21	22	23	24	25	26	27		
	22	23	24	25	26	27	28	17		28	29	30	31	DEC 1	2	3		
	29	30	MAY 1	2	3	4				7	8	9	10					
MAY	6	7	8	9	10					14	15	16	17	18	19	20	45	
	13	14	15	16	17					21	22	23	24	25	26	27	46	
	20	21	22	23	24	25				28	29	30	31	NOV 1	2	3	47	
	27	28	29	30	31	JUN 1	2			7	8	9	10				48	
JUN	3	4	5	6	7	8	9	23		2	3	5	6	7	8	49		
	10	11	12	13	14	15	16	24		9	10	11	12	13	14	50		
	17	18	19	20	21	22	23	25		16	17	18	19	20	21	51		
	24	25	26	27	28	29	30	26		23	24	25	26	27	28	52		
DEC	2	3	5	6	7	8				2	3	5	6	7	8			
	9	10	11	12	13	14	15			9	10	11	12	13	14			
	16	17	18	19	20	21	22			16	17	18	19	20	21			
	23	24	25	26	27	28	29			23	24	25	26	27	28			

28. Decembar:  
Prvi Primati

# Prelazne forme u evoluciji Hominida

Simpanza  
(nije nas predak)

Australopithecus  
Africanus

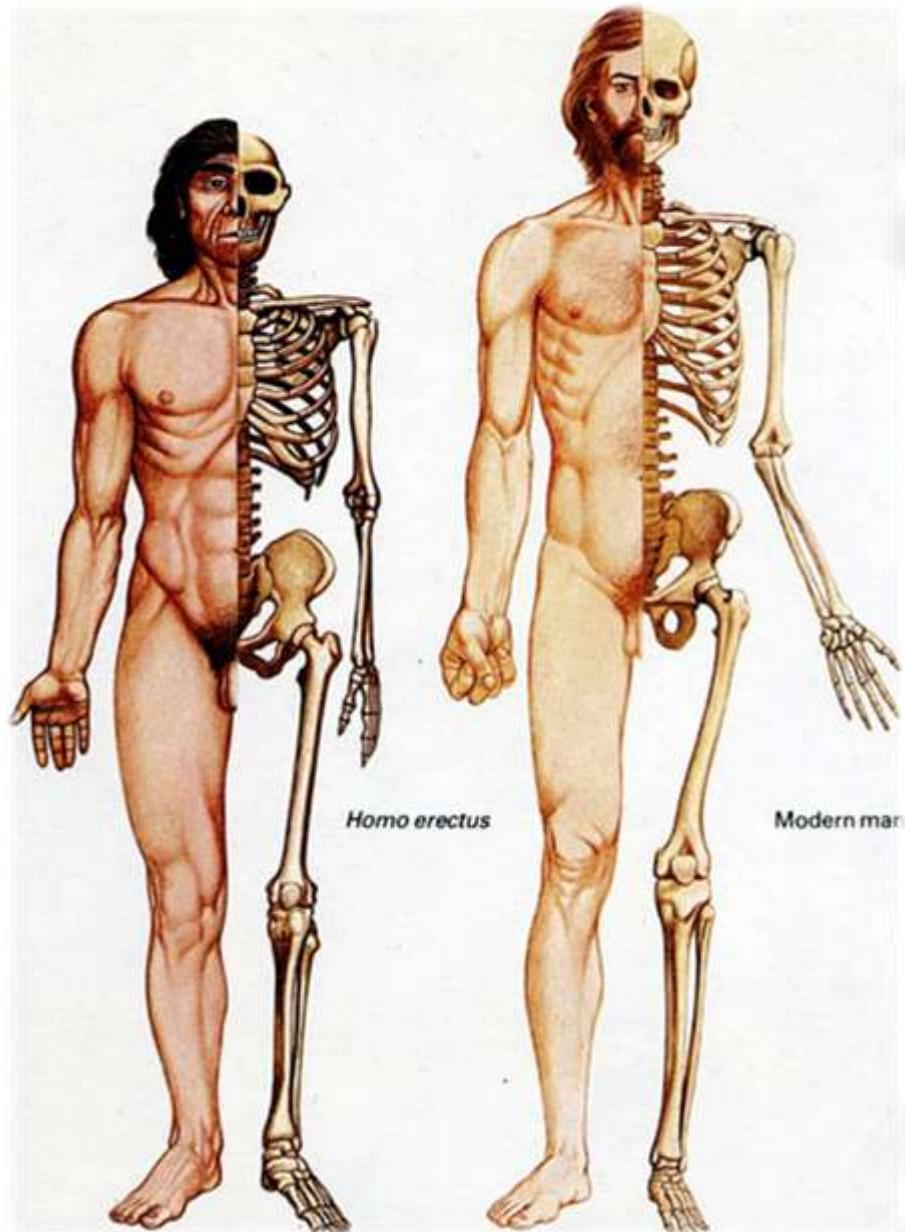
Homo Erectus

Genom je 99% identican!

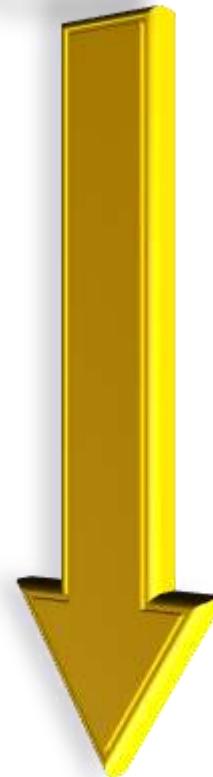
Homo Sapiens  
Neanderthalensis

Homo Sapiens  
Sapiens

# Evolucija: Od Homo Erektusa do Homo Sapiensa



2,000,000  
godina



100,000  
generacija



# Kosmicki Kalendar

# 31. Decembar:

**10:30 PM.:**

# Prvi Ljudi

**11:59:20 P.M.:  
Poljoprivreda**

11:59:56 P.M:  
Rimsko Carstvo

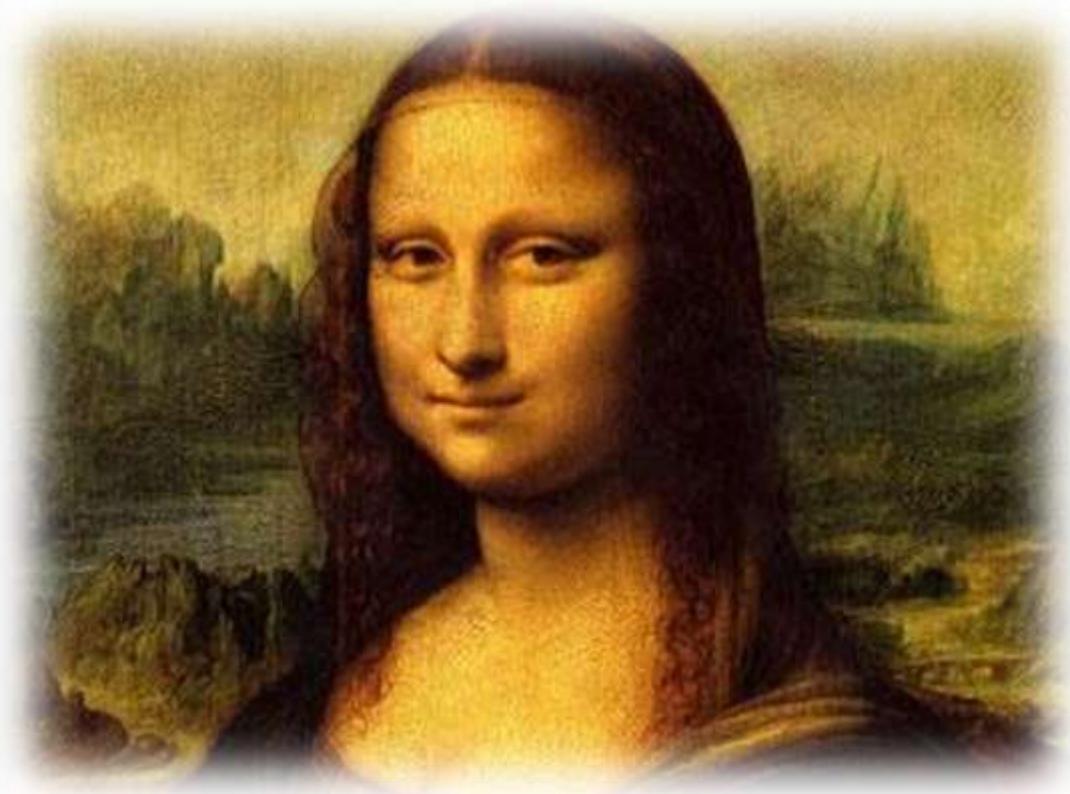
11:59:59 P.M.:  
Renesansa  
Moderna Nauka

2001															
	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT		SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1/01 <b>JAN</b>	DEC 31	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	27
	7	8	9	10	11	12	13	8	9	10	11	12	13	14	28
	14	15	16	17	18	19	20	15	16	17	18	19	20	21	29
	21	22	23	24	25	26	27	22	23	24	25	26	27	28	30
	28	29	30	31	FEB 1	2	3	29	30	31	AUG 1	2	3	4	31
FEB	4	5	6	7	8	9	10	6	7	8	9	10	11	12	32
	11	12	13	14	15	16	17	12	13	14	15	16	17	18	33
	18	19	20	21	22	23	24	19	20	21	22	23	24	25	34
	25	26	27	28	MAR 1	2	3	26	27	28	29	30	31	SEP 1	35
MAR	4	5	6	7	8	9	10	10	11	12	13	14	15	16	36
	11	12	13	14	15	16	17	11	12	13	14	15	16	17	37
	18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	38
	25	26	27	28	29	30	31	13	23	24	25	26	27	28	39
2/01 <b>APR</b>	1	2	3	4	5	6	7	14	15	16	17	18	19	20	40
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	41
	15	16	17	18	19	20	21	14	15	16	17	18	19	20	42
	22	23	24	25	26	27	28	21	22	23	24	25	26	27	43
	29	30	MAY 1	2	3	4	5	21	22	23	24	25	26	27	44
MAY	6	7	8	9	10	11	12	14	15	16	17	18	19	20	45
	13	14	15	16	17	18	19	15	16	17	18	19	20	21	46
	20	21	22	23	24	25	26	21	22	23	24	25	26	27	47
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	21	22	23	24	25	26	27	48
JUN	3	4	5	6	7	8	9	23	24	25	26	27	28	29	49
	10	11	12	13	14	15	16	24	25	26	27	28	29	30	50
	17	18	19	20	21	22	23	25	26	27	28	29	30	31	51
	24	25	26	27	28	29	30	26	27	28	29	30	31	1	52
	31	1	2	3	4	5	6	23	24	25	26	27	28	29	53
3/01 <b>JUL</b>	1	2	3	4	5	6	7	3/01	1	2	3	4	5	6	27
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	28
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	AUG 1	2	3	4	31
AUG	5	6	7	8	9	10	11	5	6	7	8	9	10	11	32
	12	13	14	15	16	17	18	12	13	14	15	16	17	18	33
	19	20	21	22	23	24	25	19	20	21	22	23	24	25	34
	26	27	28	29	30	31	SEP 1	26	27	28	29	30	31	SEP 1	35
SEP	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	36
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	37
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	38
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	39
4/01 <b>OCT</b>	SEP 30	1	2	3	4	5	6	SEP 30	1	2	3	4	5	6	40
	7	8	9	10	11	12	13	7	8	9	10	11	12	13	41
	14	15	16	17	18	19	20	14	15	16	17	18	19	20	42
	21	22	23	24	25	26	27	21	22	23	24	25	26	27	43
	28	29	30	31	NOV 1	2	3	28	29	30	31	NOV 1	2	3	44
MAY	8	9	10	11	12	13	14	8	9	10	11	12	13	14	45
	15	16	17	18	19	20	21	15	16	17	18	19	20	21	46
	22	23	24	25	26	27	28	22	23	24	25	26	27	28	47
	29	30	31	NOV 1	2	3	4	29	30	31	NOV 1	2	3	4	48
JUN	6	7	8	9	10	11	12	6	7	8	9	10	11	12	49
	13	14	15	16	17	18	19	13	14	15	16	17	18	19	50
	20	21	22	23	24	25	26	20	21	22	23	24	25	26	51
	27	28	29	30	31	JUN 1	2	27	28	29	30	JUN 1	2	3	52
JUL	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	52
AUG	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	52
SEP	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	52
OCT	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	52
NOV	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	52
DEC	2	3	4	5	6	7	8	2	3	4	5	6	7	8	49
	9	10	11	12	13	14	15	9	10	11	12	13	14	15	50
	16	17	18	19	20	21	22	16	17	18	19	20	21	22	51
	23	24	25	26	27	28	29	23	24	25	26	27	28	29	52

31. Decembar

Svaka osoba za koju smi ikada culi, svi kraljevi, bitke, ratovi, celokupna ljudska istorija stane u poslednjih nekoliko sekundi kosmickog kalendara

# Kultura



# Evolucija ideja

Ljudska vrsta ima jedinstvenu sposobnost da siri informaciju bez gena: **ideje i koncepti**

(Richard Dawkins, 1976)



Nova vrsta evolucije: Ideje mogu da evoluiraju nezavisno od svog tvorca ili bioloskog domacina

Replikatori po prvi put ne moraju biti bioloske jedinice

# Informacija preuzima ulogu zivota



Fundamentalna jedinica evolucije nije sam replikator,  
nego informacija koju replikator sadrzi



Nase ideje, koncepti i ostvarenja mogu da putuju prema zvezdama i bez nas!



A mozda smo i mi samo necija ideja?

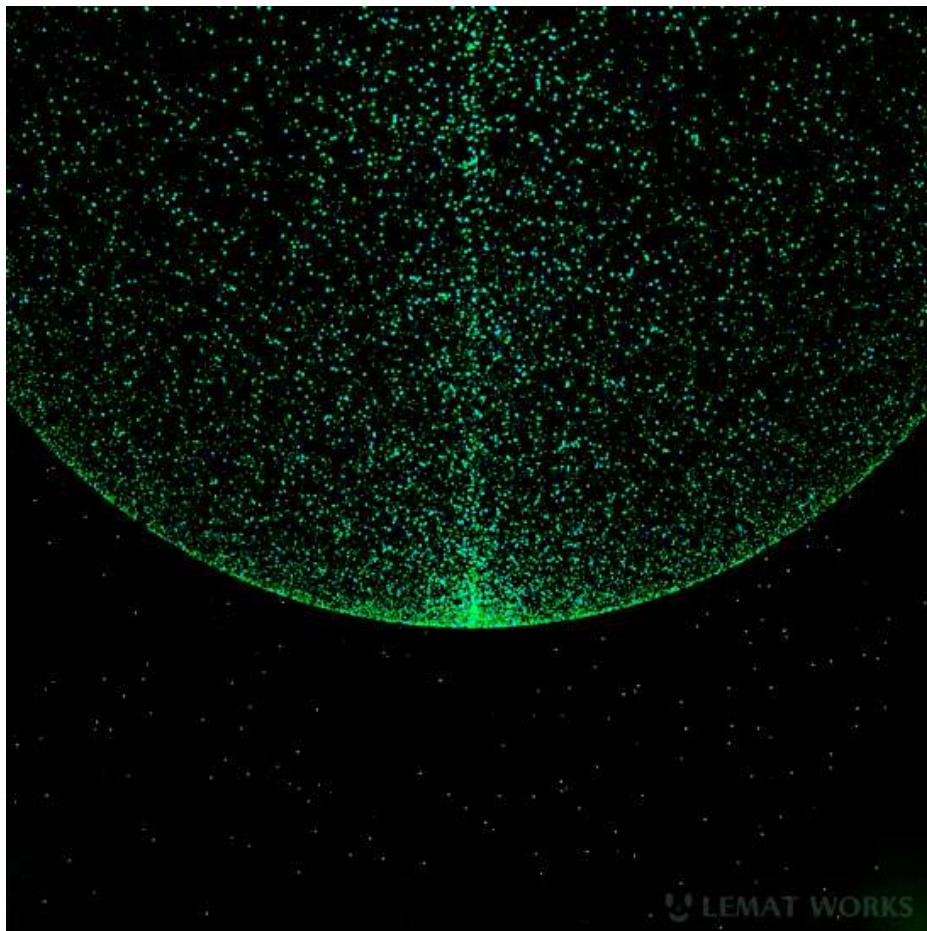
# Kosmicki Kalendar



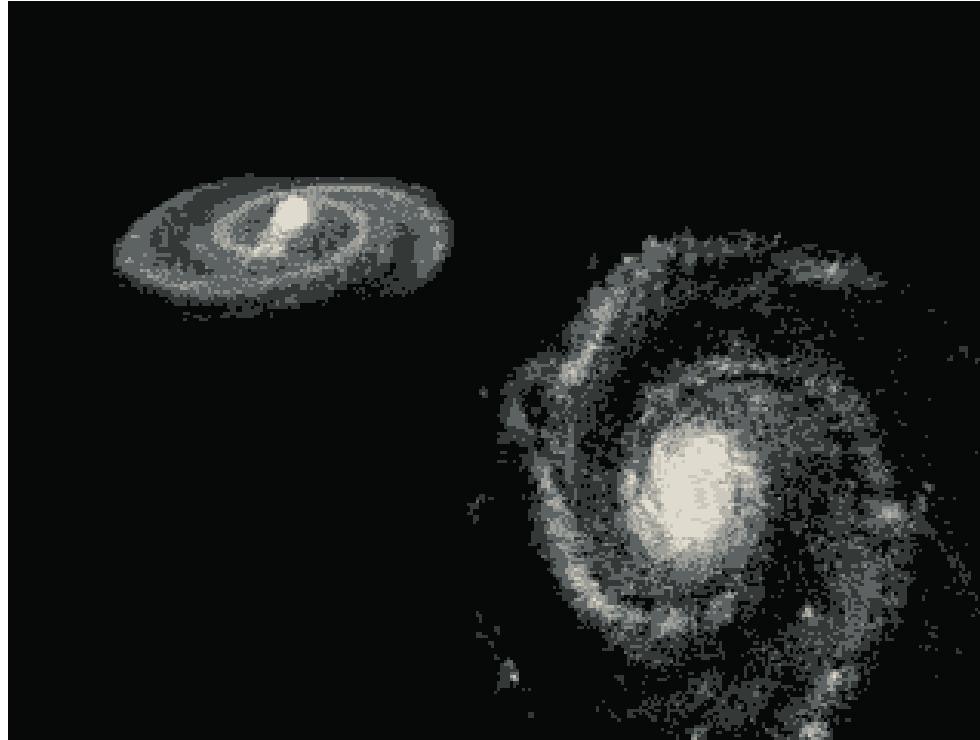
- U proteklih 14 milijardi godina dosta toga se desilo
- Sta ce se desiti u prvoj sekundi nove kosmicke godine zavisi od nas
- U svakom slucaju, Nova Kosmicka Godina ce doci sa nama ili bez nas



# Sta nas ceka dalje?



# Mlecni Put i Andromeda



Za 3 milijarde godina Mlecni Put i Andromeda ce se spojiti u jednu galaksiju

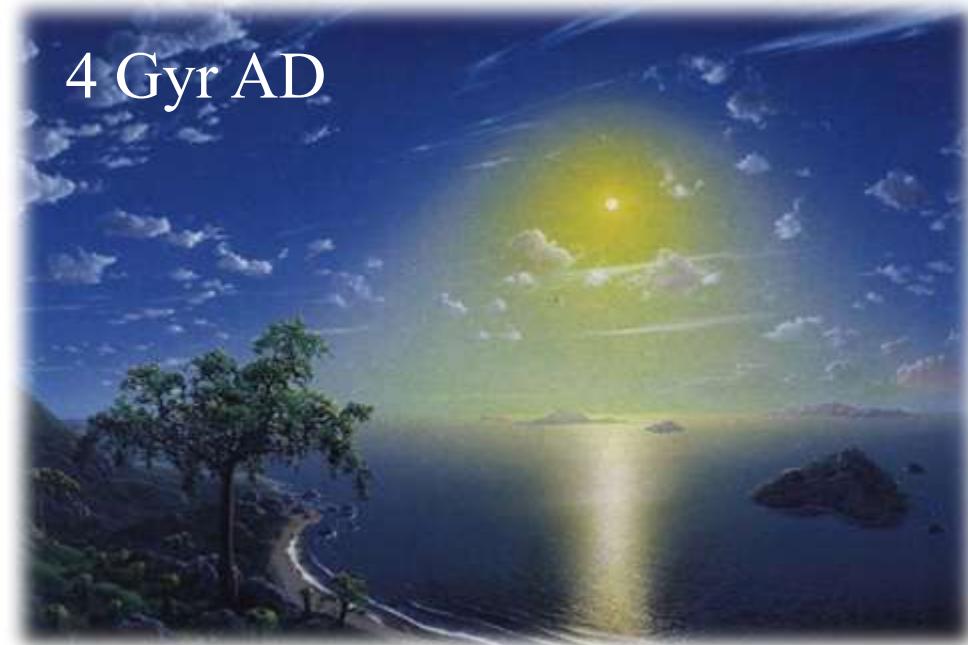
# Sunce: Crveni Dzin



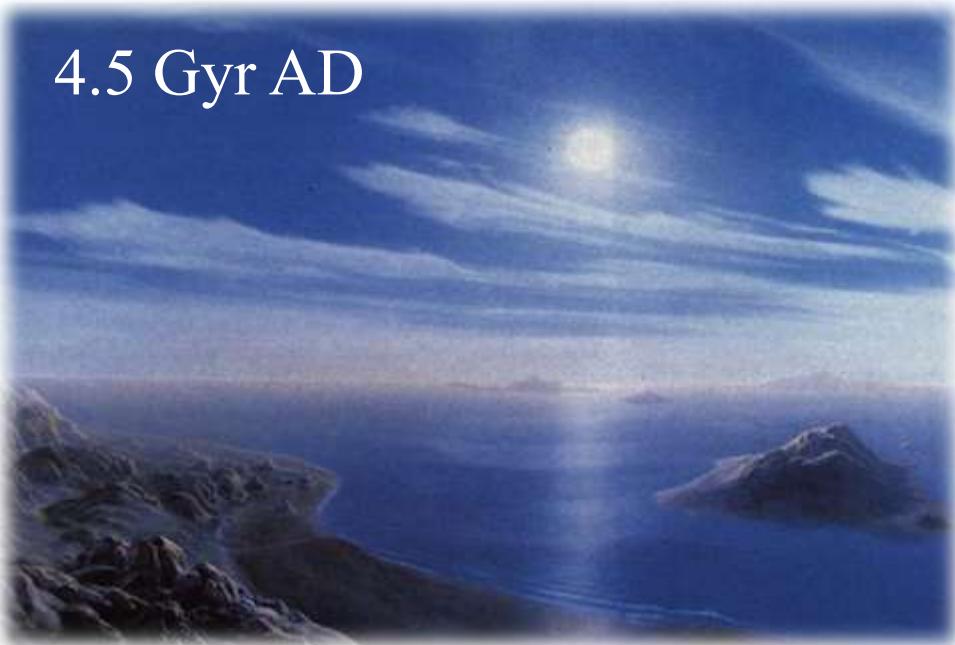
Za 5 milijardi godina Sunce postaje Crveni Dzin

# Kraj Zivota na Zemlji...

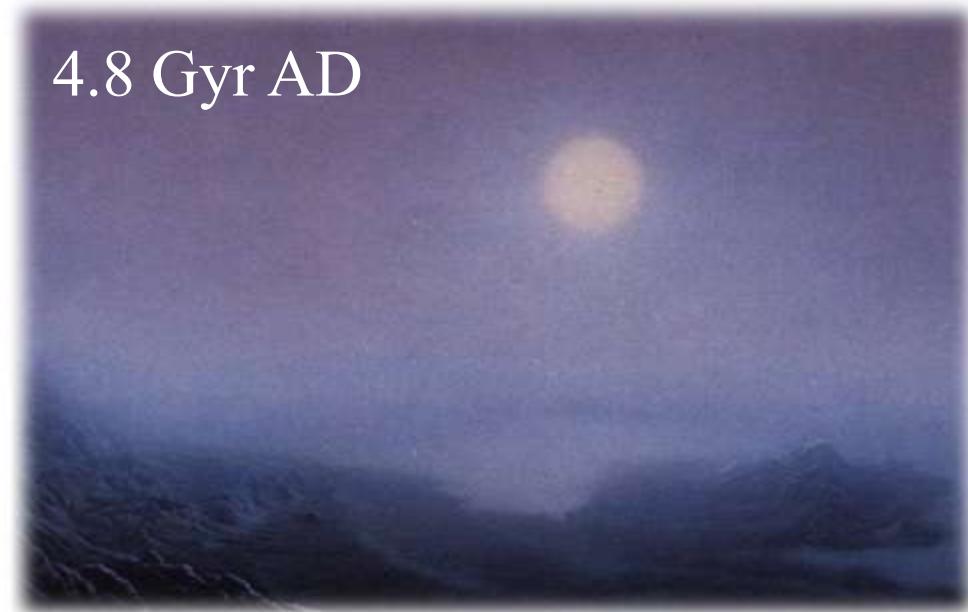
4 Gyr AD



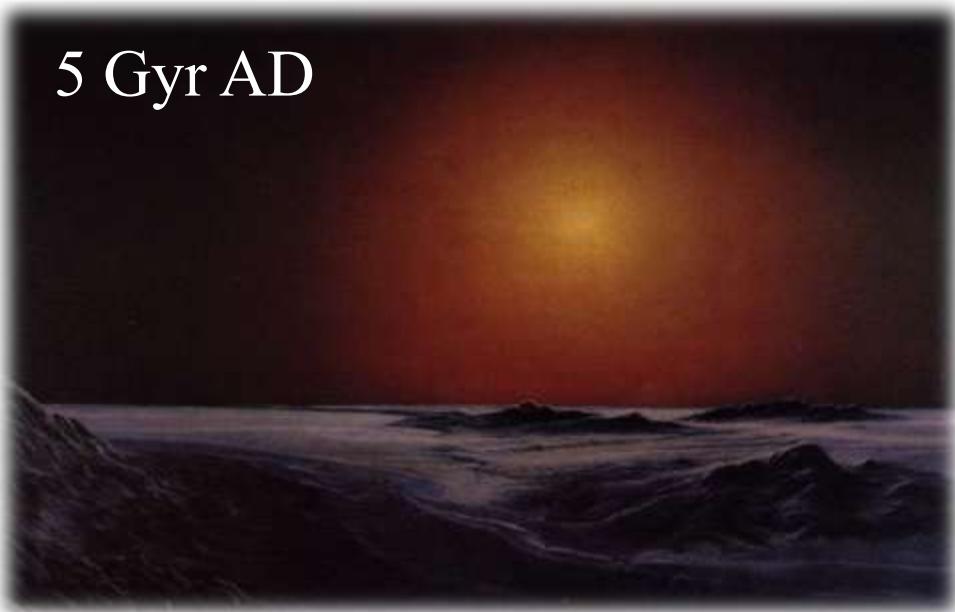
4.5 Gyr AD



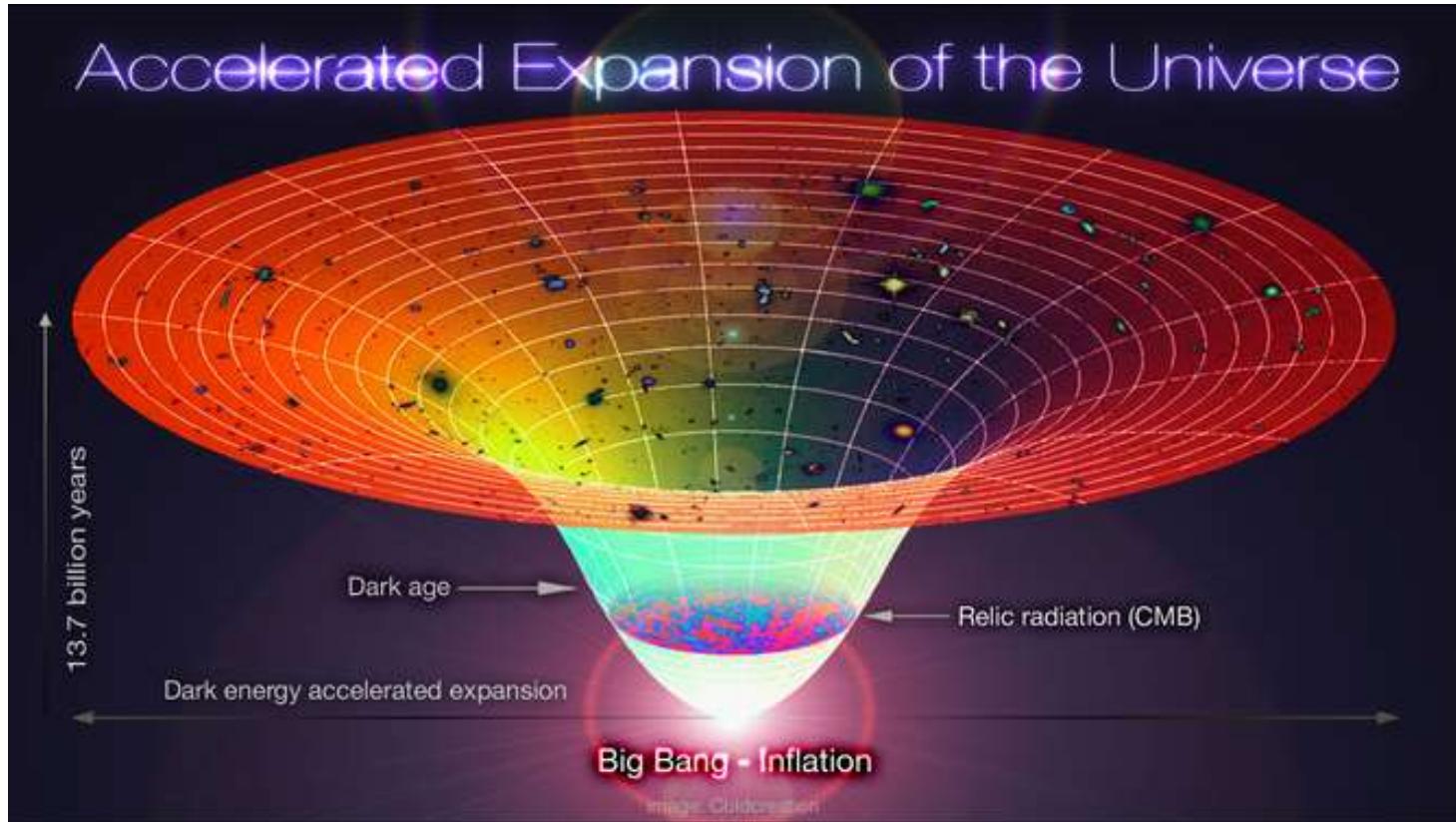
4.8 Gyr AD



5 Gyr AD



# Ubrzana ekspanzija svemira



- Svemir se siri to sve brze i brze
- Regioni koju su nekada bili povezani bice izbaceni van horizonta
- Vise nema (ni vizuelnog) kontakta izmedju njih

# Ubrzana ekspanzija svemira



- Za 100 milijardi godina ceo vidljivi svemir bice samo jedna galaksija
- Sve ostalo bice nam iza horizonta

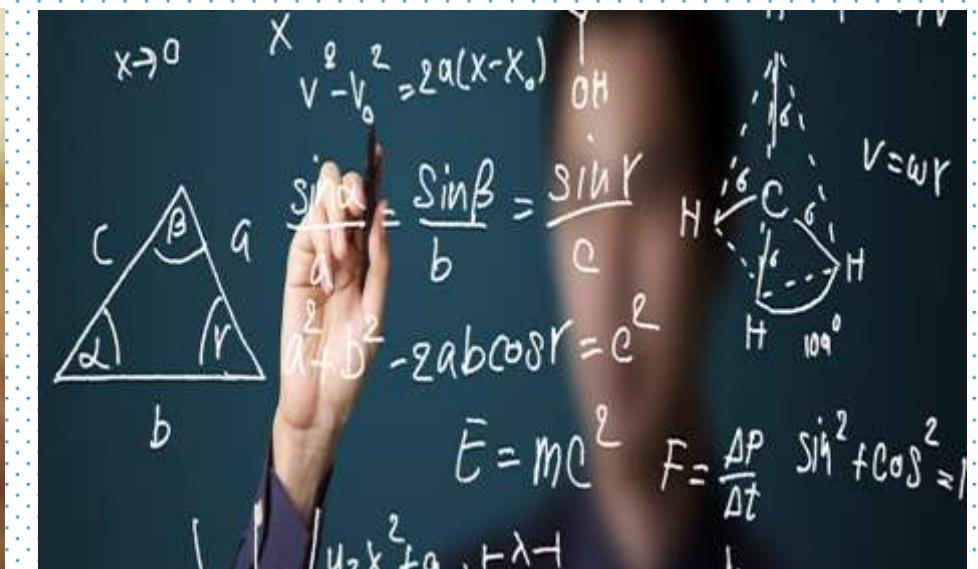
# Konacno: Toplotna smrt vaspone

- Za  $10^{100}$  godina temperatura u celom svemiru bice izjednacena
- Termodinamicka ravnoteza uspostavljena
- U ravnotezi se nista ne desava

# Sve dok nas neko ponovo ne izvede izvan ravnoteze?



Bozanska intervencija



Prirodni zakoni fizike

# Epilog

*Ljudska moc apstraktnog logickog misljenja, premda izgleda kao da nema granica, ipak se pokazuje jedva dorasлом graditeljskoj sposobnosti Prirode, koja izgleda kao da se sluzi logikom daleko superiornijom od nase.*

*Sa druge strane, sticuci razum i svest na nivou naseg intelekta, Priroda se susrece sa samom sobom. Da li je to zatvaranje nekog kruga kojeg jos uvek nismo u stanju da sagledamo.*



B. Lalovic

HVALA

